

LUNDS
UNIVERSITET

”En lärare ska ju kunna utstå det”

En studie om skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever

Av: Vera Sköld, Alice Svensson & Tova Ehlin

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÅSK02)
Vårterminen 2025

Handledare: Patrik Olsson

Examinator: Anna Sonander

Förord

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till de intervjupersoner som tog sig tid att medverka i denna studie. Er öppenhet och era värdefulla insikter har varit helt avgörande för studiens genomförande och kvalitet. Ett särskilt tack riktas till vår nyckelinformant, vars engagemang har haft stor betydelse för oss. Utan ert deltagande hade denna kandidatuppsats inte varit möjlig att genomföra.

Vi vill även uttrycka vår uppskattning till vår handledare Patrik Olsson för det stöd, de kloka råd och den vägledning vi fått under arbetets gång. Ditt engagemang har varit en stor tillgång i vår skrivprocess.

Slutligen vill vi tacka varandra för ett gott samarbete. Arbetet med denna kandidatuppsats har präglats av engagemang, gemensamt ansvar och många skratt, vilket har varit avgörande för att vi lyckats slutföra studien tillsammans.

Stort tack!

Vera Sköld, Alice Svensson och Tova Ehlin

Juni 2025, Lund

Abstract

Over the last few years, Swedish schools have experienced an increase in reported violence and threats from students directed towards school staff. However, a significant number of underreporting is recorded. Therefore, the purpose of this study is to investigate why school staff sometimes avoid reporting violence from students, despite the obligation to do so. To achieve the purpose of this study, ten semi-structured interviews were conducted with school staff in southern Sweden. The results were analyzed using previous research alongside the theoretical perspectives of street-level bureaucracy and living law. The key findings indicate that despite a general encouragement to report violence from students, school staff are sometimes demotivated by several factors. These include the normalization of verbal abuse, fear of negative parental reactions, insufficient support from school management, a lack of organizational resources, unclear reporting procedures, and a perception that reporting incidents do not lead to any consequences. The study identifies that a more consistent reporting culture, robust support from school management, adequate resources, clear reporting guidelines, more impactful consequences for student violence, and effective feedback on reported incidents can improve the frequency of school staff's reporting of student violence and thereby reduce underreporting.

Keywords: Living law, street-level bureaucrats, student violence against school staff, tendency to report, work environment.

Nyckelord: Anmälningsbenägenhet, arbetsmiljö, elevers våld mot skolpersonal, frontlinjebyråkrater, levande rätt.

Antal ord: 17 826

Begreppsdefinitioner & Akronymer

AML = Arbetsmiljölagen

Anmälan = Med *anmälan* avses en formell rapportering av en incident där en elev utövat våld mot skolpersonal. Anmälan sker internt till skolledningen, exempelvis via skolans egna anmälningssystem.

Anmälningssystem = Med *anmälningssystem* avses de digitala verktyg som används för att registrera, hantera och följa upp anmälda incidenter i skolmiljön. Dessa system kan inkludera digitala formulär som skolpersonal använder vid anmälningar av våld.

Anmälningsbenägenhet = Med *anmälningsbenägenhet* avses skolpersonals individuella vilja och sannolikhet att anmäla våldsincidenter som de utsätts för i arbetet.

Anmälningskultur = Med *anmälningskultur* avses de normer, attityder och förväntningar som råder inom skolan i relation till anmälningar om våld. En positiv anmälningskultur kan kännetecknas av öppenhet, stöd från ledning och en hög grad av anmälningsbenägenhet. En negativ anmälningskultur kan i stället präglas av tystnad, skuld, rädsla, otydliga rutiner och låg anmälningsbenägenhet.

BrB = Brottsbalken

Disciplinära åtgärder = Med *disciplinära åtgärder* avses de formella insatser som skolan kan vidta i syfte att hantera en elevs beteende efter en våldsincident. I 5 kap. 7-23 §§ skollagen (SFS 2010:800) står det att detta kan inkludera åtgärder som utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, skriftlig varning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål enligt de förutsättningarna.

Fysiskt våld = Med *fysiskt våld* avses handlingar som orsakar fysisk skada på en annan individ. I skolkontext syftar det exempelvis på slag, sparkar, knuffar, riv- och bitskador samt användning av tillhyggen såsom stolar, saxar eller knivar (Göransson, Knight, Guthenberg & Sverke 2011, s. 18; Arbetsmiljöverket 2024, s. 17).

Skolpersonal = Med *skolpersonal* avses de yrkesgrupper som arbetar nära elever i skolmiljön. Begreppet inkluderar lärare, resurspedagoger och elevassistenter.

Trygghet = Med *trygghet* avses den upplevda tryggheten. Det handlar om en subjektiv och individuell känsla av säkerhet i en specifik situation eller miljö, vilket kan påverkas av personliga erfarenheter och kontextuella faktorer.

Underrapportering = Med *underrapportering* avses en diskrepans mellan det faktiska antalet våldsincidenter mot skolpersonal och det antal incidenter som anmäls inom skolans interna anmälningssystem.

Verbalt våld = Med *verbalt våld* avses användningen av ord eller språkliga uttryck i syfte att skada, kränka eller hota en annan individ. I skolmiljön innefattar det exempelvis förolämpningar, nedsättande kommentarer, svordomar eller hot om exempelvis anmälan, fysisk skada eller dödligt våld (Göransson et al. 2011, s.21; Arbetsmiljöverket 2024, s. 18; Lärarförbundet 2021, s. 7).

Återkoppling = Med *återkoppling* avses det responsförande som följer på en anmälan av en våldsincident. Återkoppling kan innebära att skollledning informerar om vidtagna åtgärder, hur ärendet hanteras vidare samt erbjuder professionellt eller emotionellt stöd till den drabbade.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering.....	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Rättssociologisk relevans	3
1.4 Avgränsning	4
1.5 Disposition.....	4
2. Bakgrund	5
2.1 Våld mot skolpersonal	5
2.1.1 Våldets uttryck och förekomst	5
2.1.2 Konsekvenser av våldsutsatthet	6
2.1.3 Anmälningsbenägenhet	6
2.2 Lagar och riktlinjer	7
2.2.1 Skollagen.....	7
2.2.2 Arbetsmiljölagen	8
2.2.3 Brottsbalken.....	8
3. Tidigare forskning	9
3.1 Tillvägagångssätt	9
3.2 Deskriptiv analys	10
3.3 Tematisk analys	11
3.3.1 Hjälpökande.....	11
3.3.2 Bristande stöd	12
3.3.3 Disciplinära åtgärder	14
3.4 Slutsatser från tidigare forskning	14
4. Teoretisk ansats	15
4.1 Frontlinjebyråkrater	15
4.2 Levande rätten	17
5. Metod och material	18
5.1 Studiens utformning	18
5.2 Datainsamlingsmetod	19
5.3 Urval	20
5.4 Analysmetod	21
5.5 Juridisk metod	23
5.6 Forskningsetiska överväganden	23
5.7 Reliabilitet och validitet.....	24
5.8 Metodologiska reflektioner.....	25
6. Resultat	26
6.1.1 Anmälningskultur	26
6.1.2 Normalisering	27
6.2 Relationer	28
6.2.1 Rektorer och kollegor	28

6.2.2 Elever	29
6.2.3 Föräldrar	30
6.3 Organisatoriska faktorer	31
6.3.1 Tid och ork	31
6.3.2 Anmälningssystemen	32
6.4 Konsekvenser	33
6.4.1 Anmälan leder inte till någonting.....	33
6.4.2 Vidtagna åtgärder upplevs som svaga	34
6.4.3 Återkoppling på anmälan	36
7. Analys	37
7.1 Attityder.....	37
7.1.1 Anmälningskultur	37
7.1.2 Normalisering	39
7.2 Relationer	40
7.2.1 Rektorer och kollegor	40
7.2.2 Elever	42
7.3 Organisatoriska faktorer	43
7.3.1 Tid och ork	43
7.3.2 Anmälningssystemen	45
7.4 Konsekvenser	45
7.4.1 Anmälan leder inte till någonting.....	45
7.4.2 Vidtagna åtgärder upplevs som svaga	47
7.4.3 Återkoppling på anmälan	48
8. Avslutande diskussion	49
8.1 Diskussion	49
8.2 Slutsatser	51
8.3 Framtida forskning	52
Bilagor	61
Bilaga 1 – Sökordsschema	61
Bilaga 2 – Deskriptiv analys	62
Bilaga 3 – Intervjuguide.....	67
Bilaga 4 – Informationsbrev	70
Bilaga 5 – Samtyckesblankett	72

1. Inledning

Förekomsten av våld mot skolpersonal framträder som en konkret och allvarlig problematik, vilket en mängd tidningsartiklar vittnar om. "Lärare fick karatespark i ryggen av elev – vågade inte anmäla". "Håll käften kärring" - här är lärarnas vardag". "Eleven tog stryptag om Carolines hals: kände mig misslyckad" (Johnsson 2025; Moberg 2025; Salminen 2023). Dessa få exempel räcker för att synliggöra den verklighet, där skolpersonal utsätts för våld av elever på sin egen arbetsplats. Mot bakgrund av denna problematik visar statistik från Arbetsmiljöverket (2024, s. 18, 4) att anmälningar om hot och våld mot skolpersonal har ökat under det senaste decenniet, och grundskolan utmärker sig som den skolform med flest antal anmälningar. Det är framför allt skolpersonalen som drabbas i högre grad än eleverna själva. Ofta handlar det om situationer där elever reagerar starkt och uppvisar utåtagerande beteende (ibid. s. 18, 4). En möjlig förklaring till det ökade våldet kan delvis kopplas till förändringar i skolans pedagogiska riktning. Det tidigare mer auktoritära undervisningssättet har ersatts av en modell som betonar elevinflytande och eget ansvar. Men detta är inte alltid realistiskt i praktiken då elever ibland inte klarar av det ansvaret (Long 2025).

Samtidigt som våld mot skolpersonal har blivit allt vanligare, tycks många av dessa händelser inte nå vidare till ansvarig myndighet, Arbetsmiljöverket. Trots att hot och våld förväntas anmälas, visar statistik att det i praktiken bara är enstaka procent av våldsincidenterna mot skolpersonal som faktiskt anmäls (Huss 2025). Det är en utveckling som måste få ett stopp. Därmed är det av betydelse att skolpersonal som utsätts för våld upplever ett tydligt stöd från skolledningen för att tystnad och uppsägning inte ska framstå som de enda utvägarna ur arbetssituationen (Fahlén 2018).

1.1 Problemformulering

Skolan ska utgöra en trygg och god arbetsmiljö för både elever och skolpersonal. Detta innebär att alla elever ska bemötas likvärdigt och att det råder ömsesidig respekt mellan elever och skolpersonal (Skolverket 2025). Trots detta har anmälningarna om allvarliga händelser i skolan, relaterade till hot och våld ökat med 150 procent mellan år 2013 och 2023 (Arbetsmiljöverket 2024, s. 8). Våldet i skolan drabbar främst skolpersonalen, där de 2023 stod för 82 procent av de anmälda fallen, medan elever endast utgjorde 13 procent av de drabbade (ibid. s. 8, 18). Den kraftiga ökningen av anmält våld tyder på ett

allvarligt arbetsmiljöproblem. Trots den ökade anmälningsfrekvensen finns indikatorer på ett betydande mörkertal (Sveriges Lärare 2023, s. 25). Enligt Brottsförebyggande rådet innebär mörkertal att alla brott inte anmäls (Brå 2024). När allt våld inte synliggörs i statistiken kan det resultera i att arbetsmiljöproblemet inte uppmärksammas, vilket i sin tur riskerar att leda till att skolpersonal inte får det stöd som de behöver. Detta mörkertal, där skolpersonal av olika anledningar väljer att inte anmäla, utgör kärnan i det problem som denna studie belyser.

För att förstå våldets fulla omfattning och främja en trygg arbetsmiljö är det därför av vikt att undersöka skolpersonals egna uppfattningar om de faktorer som påverkar deras benägenhet att anmäla våld från elever. Studiens författare fann att den tidigare forskningen huvudsakligen har fokuserat på elevers våld mellan varandra, medan det finns en brist på forskning som berör elevers våld mot skolpersonal. Mot denna bakgrund framstår det som särskilt angeläget att inkludera skolpersonals erfarenheter och perspektiv. Detta för att bidra med underlag för att utveckla kunskapen inom området elevers våld mot skolpersonal med fokus på vad som får dem att avstå från att anmäla.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer som påverkar skolpersonals beslut att avstå från att anmäla elevers våld mot dem, trots att de förväntas anmäla sådana händelser internt. Denna förväntan grundar sig i att arbetsgivaren i sin tur har en lagstadgad skyldighet att anmäla allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket enligt arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160), AML, i syfte att upprätthålla en trygg arbetsmiljö (3 kap. 3a §). Genom semistrukturerade intervjuer med skolpersonal i kommunala grundskolor ämnar studien att belysa hur vardagliga erfarenheter, organisatoriska faktorer och informella normer påverkar deras anmälningsbenägenhet. Därtill förväntas studien bidra till en djupare förståelse för de utmaningar som skolpersonalen inom studiens urval möter, samt identifiera möjliga förbättringsåtgärder som kan främja anmälningsbenägenheten. För att besvara studiens syfte utgår studien från följande frågeställningar:

- Vilka faktorer, upplever skolpersonal, kan få dem att välja att inte anmäla våld från elever?

- Vilka förbättringsåtgärder skulle kunna vidtas för att öka benägenheten att anmäla våld från elever?

1.3 Rättssociologisk relevans

Studien motiveras som rättssociologiskt relevant genom sin förankring i två av rättssociologins centrala byggstenar, *levande rätt* och *social förändring* (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 17-18). Studien fokuserar på de faktorer som får skolpersonal att avstå från att anmäla våld från elever. Enligt Brottsbalken (SFS 1962:700), BrB, kan skolpersonal göra sig skyldig till tjänstefel om de, under sin myndighetsutövning, underlåter att anmäla misstanke om att ett barn utsatts för brott (20 kap. 1 §). Däremot saknas det lagstadgad skyldighet för skolpersonal att anmäla våld som de själva utsätts för av elever. Den rättsliga frånvaron ersätts i stället av informella normsystem som vägleder valet av att göra en anmälan, vilket resulterar i en förväntan att anmäla snarare än en formell skyldighet. Därmed är studien särskilt relevant ur ett rättssociologiskt perspektiv.

Levande rätt syftar på de normer och regler som i praktiken styr människors vardag och som formas genom social praktik (Baier et al. 2018, s. 84). Relationen från levande rätt till social förändring visar hur social praktik påverkar normbildning, där det som oftast görs i praktiken tenderar att uppfattas som det rätta att göra (ibid. s. 17). I studien används förhållandet för att förstå hur återkommande beteenden successivt kan normaliseras som "rätt" handlande vid avvägningen att anmäla en elev för våld eller inte. Därtill belyser det omvända sambandet, från social förändring till levande rätt, hur normer anvisar handlande och hur dessa osynliga regler blir tydliga genom människors faktiska agerande (ibid. s. 18). Med andra ord kan osynliga regler redan vara etablerade och därigenom påverka hur skolpersonal väljer att agera vid beslutet att anmäla.

Tillsammans möjliggör dessa två byggstenar en fördjupad förståelse av hur social praktik formar normer och hur dessa normer i sin tur styr skolpersonals agerande. Den rättssociologiska analysen synliggör därmed en dold men starkt inflytelserik normativ ordning i skolans vardag. Detta möjliggör en förståelse för varför en del våldscincidenter inte anmäls, och då inte på grund av lagstadgade skyldigheter, utan till följd av den levande rättens tysta regelverk.

1.4 Avgränsning

Studien ämnar att undersöka vilka faktorer som påverkar skolpersonals benägenhet att avstå från att anmäla våld från elever. Målgruppen för studien har avgränsats till att inkludera skolpersonal i form av lärare, resurspedagoger och elevassistenter. Andra personalgrupper såsom rektorer och elevhälsoteam har inte utgjort det huvudsakliga fokuset. Fokuset på skolpersonal motiveras av att de är tydligt överrepresenterade som utsatta i samband med hot och våld i skolmiljön (Arbetsmiljöverket 2024, s. 18).

Vidare avgränsades studien till att enbart fokusera på grundskolor, närmare bestämt årskurs fyra till sex. Valet motiverades av att grundskolan är den skolform som tydligt dominerar anmälningsstatistiken med 79 procent (Arbetsmiljöverket 2024, s. 14). Därtill avgränsades studien till att enbart inkludera skolpersonal vid kommunala skolor, då kommunala skolor proportionellt sett står för en större andel av anmälningarna (ibid. s. 13). Ytterligare avgränsades studien geografiskt till fyra kommuner vilka inkluderar Lund, Helsingborg, Eslöv och Landskrona. Denna avgränsning var praktiskt mer genomförbar då dessa kommuner är närliggande i förhållande till författarnas egen geografiska placering, vilket möjliggjorde fysiska intervjuer.

Studiens huvudsakliga fokus är att undersöka elevers våld mot skolpersonal, innefattande både fysiskt och verbalt våld. Andra typer av skolvåld, exempelvis våld mellan elever eller våld från vårdnadshavare, ligger utanför studiens fokus. Anmälningsprocessen inom skolan består av två led. Först anmäler skolpersonal till skolledning och därefter anmäler huvudmannen till Arbetsmiljöverket. Studien är avgränsad till att huvudsakligen fokusera på det första ledet där skolpersonal anmäler till skolledning. Vidare är det tematiska fokuset inriktat på anmälningsbenägenhet inom skolans interna system, snarare än på direkta polisanmälningar.

1.5 Disposition

Studien inleds med en bakgrund som definierar och beskriver våldet, anmälningsbenägenhet, konsekvenser av våldsutsatthet samt relevanta lagar och riktlinjer. Därefter presenteras tidigare forskning inom området tematiskt. För att analysera det empiriska materialet tillämpas teorin om frontlinjebyråkrater och den

levande rätten, vilka beskrivs i nästföljande avsnitt. Sedan beskrivs studiens metod och material för att visa hur det empiriska materialet har samlats in och bearbetats. Metodavsnittet redogör för studiens datainsamlingsmetod, urvalsprocess, analysmetod, juridisk metod, forskningsetiska överväganden, studiens reliabilitet och validitet samt metodologiska reflektioner. Därefter presenteras studiens resultat från de tio intervjuerna med skolpersonal. Resultatet följs av en tematisk analys, där det empiriska materialet tolkas med hjälp av de teoretiska ansatserna och tidigare forskning. Studien avrundas med en avslutande diskussion, där slutsatser dras från resultatet i relation till studiens syfte och frågeställningar. Slutligen ges förslag på framtida forskning.

2. Bakgrund

I bakgrundsavsnittet ges en översikt och djupare förståelse för ämnesområdet. Inledningsvis definieras våld och det ges en beskrivning av våldets olika uttryck, konsekvenser samt anmälningsbenägenheten bland skolpersonal. Därefter följer en redogörelse av relevanta lagar och riktlinjer.

2.1 Våld mot skolpersonal

2.1.1 Våldets uttryck och förekomst

Våld i skolan kan ta många olika uttryck, från fysiskt våld till verbalt våld. Arbetsmiljöverket (2024, s. 14-15) framhåller att elever är förövare i majoriteten av alla anmälningar om våld och hot om våld. Göransson et al. (2011, s. 18) definierar *fysiskt våld* som att orsaka fysisk skada på en annan individ. Fysiskt våld som skolpersonal har anmält är exempelvis sparkar, slag, knuffar, riv- och bitskador samt våld utövat med tillhyggen (Arbetsmiljöverket 2024, s. 17). En av tio lärare framhåller att fysiskt våld inträffar varje vecka (Läraryrket 2021, s. 31). Vidare kan hotfulla situationer betraktas som en form av våld. Det kännetecknas av aggressivt beteende, exempelvis att eleven förstör saker eller uppträder hotfullt (Göransson et al. 2011, s. 18; Läraryrket 2021, s. 7).

Den vanligaste formen av våld i skolan är *verbalt våld* (Läraryrket 2021, s. 23). Då används ord för att åsamka en annan individ skada, exempelvis genom att kalla denne för nedsättande saker, förolämpa eller svära åt någon (Göransson et al. 2011, s. 21). Vidare kan verbalt våld omfatta hot om fysiskt våld, såsom hot att skolpersonalen kommer skadas eller hot om dödligt våld (Arbetsmiljöverket 2024, s. 18; Läraryrket 2021, s.

7). Var tionde lärare i årskurs 4-6 utsätts för hot om våld varje vecka (Läraryrket 2021, s. 29).

Hot- och våldssituationer är inte begränsade till klassrummet utan kan uppstå i skolans samtliga sociala miljöer (Arbetsmiljöverket 2024, s. 20). Utlösande faktorer kan vara när skolpersonal aktivt ingriper i konflikter, tillrättavisar elever, disciplinerar och upprätthåller regler (Arbetsmiljöverket 2024, s. 19-20; Läraryrket 2021, s. 15). Därtill kan en bristande pedagogisk kontroll bidra till att mindre konflikter snabbt eskalerar till allvarliga incidenter (Arbetsmiljöverket 2024, s. 19).

2.1.2 Konsekvenser av våldsutsatthet

Skolan utgör en av Sveriges största arbetsplatser, vilket medför ett omfattande behov av lärare (Läraryrket 2021, s. 6). Många lärare upplever hög arbetsbelastning och stress, vilket förvärras av våld och otrygghet och kan bidra till att lärare överväger att lämna yrket (Skolverket 2025, s. 49; Sveriges lärare 2024, s. 17). Våldsutsatthet kan skapa minskad trivsel, frånvaro, kritiska attityder gentemot arbetet samt en försvagad intention att fortsätta arbeta (Göransson et al. 2011, s. 70-71). Enligt Läraryrket har var femte lärare övervägt att byta arbetsplats eller avsluta sin tjänst till följd av våldsproblematiken (Läraryrket 2021, s. 3). Vidare visar Skolverkets prognos om lärarbrist att fler lärare lämnar yrket, samtidigt som benägenheten att återvända har minskat (Skolverket 2025, s. 13; Skolverket 2024, s. 26).

Våld från elever kan orsaka stress, oro, sömnsvårigheter, psykisk ohälsa och försämrad somatisk hälsa hos utsatta lärare (Göransson et al. 2011, s. 59; Läraryrket 2021, s. 10, 35), vilket påverkar både arbetsmiljön och lärarnas hälsa negativt. För den som drabbas, är hot och våld ofta den mest traumatiska formen av stress (Läraryrket 2021, s. 10). En aspekt som identifierats som stressframkallande är närvaron av utåtagerande elever på skolan, då dessa anses skapa en känsla av otrygghet bland både elever och skolpersonal (Skolverket 2024, s. 22).

2.1.3 Anmälningsbenägenhet

Anmälningar om hot och våld i skolan har ökat markant det senaste decenniet (Arbetsmiljöverket 2024, s. 8). Enligt Olseryd, Merenius och Lehtinen (2024, s. 12, 34) kan

detta delvis förklaras av en förändrad syn på vad som utgör våld och således en förändrad anmälningsbenägenhet. Trots detta kan det fortfarande råda en del återhållsamhet bland skolpersonal att anmäla elever. År 2011 uppgav många utsatta lärare att de inte delgivit någon om sin upplevelse (Göransson et al. 2011, s. 81), bland annat på grund av osäkerheten kring vad som bör anmälas och svårigheter att bedöma allvaret (ibid. s. 82). En av tio lärare ansåg dessutom att en anmälan inte skulle resultera i någon konkret förbättring (ibid. s. 98).

Det finns även en rädsla att tala öppet om våldets konsekvenser på arbetsplatsen då många menar att det ändå inte leder till förändring (Sveriges lärare 2024, s. 4, 18). Bedömningen av händelsens allvar kan även påverkas av vem som utövat våldet (Läraryrket 2021, s. 7). När våld utövas av elever finns en risk att lärare skuldbeläggs, utifrån föreställningen att de ska kunna hantera sådana situationer. Rädslan för att själv få skulden kan resultera i att våld inte anmälas (ibid. s. 10).

2.2 Lagar och riktlinjer

2.2.1 Skollagen

Skollagen reglerar de rättigheter och skyldigheter som gäller för elever, vårdnadshavare och huvudmän inom skolväsendet (Skolverket 2024). Rektorn är skyldig att, i samråd med eleverna, utarbeta ordningsregler vilket framgår av skollagen 5 kap. 5 § (SFS 2010:800). Regeringen (prop. 2021/22:160, s. 91) beskriver att syftet med ordningsreglerna är att främja en trygg skolmiljö för såväl elever som personal. Om en elev upprepade gånger bryter mot dessa regler eller begår en allvarlig förseelse, ska rektorn inleda en utredning i samråd med elevens vårdnadshavare vilket framgår av skollagen 5 kap. 9 § (SFS 2010:800). Regeringen (prop. 2009/10:165, s. 683) redogör att en utredning syftar till att identifiera bakomliggande orsaker till elevens beteende och skapa underlag för lämpliga åtgärder. Åtgärderna ska vara proportionerliga och anpassade efter situationen. Möjliga åtgärder som kan tillämpas är utvisning ur undervisningslokalen, varning, kvarsittning, tillfällig omplacering i en särskild undervisningsgrupp, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål vilket framgår av skollagen 5 kap. 7-23 §§ (SFS 2010:800).

2.2.2 Arbetsmiljölagen

Enligt 1 kap. 1 § AML fastställs att arbetsgivaren ska förebygga ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen samt sträva efter att uppnå en god arbetsmiljö för sina anställda. Inom skolväsendet är det huvudmannen som är arbetsgivaren och inom kommunala skolor utgör politiker i kommunfullmäktige eller utbildningsnämnden huvudmannen (Läraryrket 2021, s. 16). I praktiken är det dock vanligt att huvudmannen överlåter många arbetsmiljöuppgifter till rektorn, eftersom rektorn har bäst insyn i skolans verksamhet (Arbetsmiljöverket 2024, s. 24). 3 kap. 2 § AML reglerar att arbetsgivaren ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagare utsätts för ohälsa eller olycksfall.

Enligt 3 kap. 3a AML ska arbetsgivaren omedelbart anmäla allvarliga tillbud, dödsfall eller svårare personskador till Arbetsmiljöverket. Enligt Arbetsmiljöverket (2025) avses med allvarlig personskada händelser som inneburit fara för liv eller hälsa. Exempel på sådana händelser beskrivs vara frakturer, kraftiga blödningar, skada på sinnesorgan, allvarligt hot om våld eller svårare fall av mobbning, kränkningar och trakasserier. Arbetsgivaren bedömer om händelsen verkar tillräckligt allvarlig för att anmäla till Arbetsmiljöverket och anmälan bör helst skrivas samma dag som händelsen inträffade för att inte riskera att själv bli anmäld (Arbetsmiljöverket 2025). Enligt 8 kap. 2 § femte stycket AML kan arbetsgivaren själv bli dömd om denne underlåter att anmäla i tid. Dessutom föreskriver arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön (AFS 1993:2) 11 §, att arbetstagare som utsatts för våld eller hot snabbt ska erbjudas hjälp och stöd. Arbetsgivaren ska även enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:1) 12 § utreda orsakerna till olycksfall och allvarliga tillbud för att förebygga framtida risker.

2.2.3 Brottsbalken

Enligt 17 kap. 1 § BrB gör sig en person skyldig till våld eller hot mot tjänsteman om denne med våld eller hot förgriper sig på en tjänsteman i dennes myndighetsutövning, eller för att påverka en myndighetsutövning. Regeringen (prop. 1988/89:113, s. 12) redogör för att med "tjänsteman i myndighetsutövning" avses personer som fattar beslut eller vidtar åtgärder som påverkar enskilda personer med stöd av offentligrättsliga regler.

17 kap. 1 § BrB reglerar att skolpersonalen omfattas av skyddet vid exempelvis betygssättning, beslut om ledighet för en elev och vid beslut om eller verkställighet av disciplinära åtgärder. Enligt 17 kap. 5 § BrB förstärks skyddet för skolpersonal ytterligare genom att det uttryckligen nämner personal inom skolväsendet. Regeringen (prop. 2021/22:160, s. 146) beskriver att detta därmed innefattar en bredare krets, såsom lärare, rektorer, fritidspedagoger och elevassistenter. I rapporten *Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier* (SOU 2024:1) betonas att bestämmelsen BrB 17 kap. 1 § och BrB 17 kap. 2 § bör utvidgas till att även omfatta andra typer av hot än de som direkt riktas mot tjänstemannen, exempelvis hot som riktas mot närstående (SOU 2024:1, s. 24-26). Enligt 20 kap. 1 § BrB kan skolpersonal själva göra sig skyldiga till tjänstefel om de, under sin myndighetsutövning, underlåter att anmäla misstanke om ett barn utsatts för brott.

3. Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning inom ämnesområdet elevers våld mot skolpersonal. Inledningsvis ges en redogörelse för litteraturöversiktens tillvägagångssätt, därefter följer en deskriptiv analys av det valda materialet och avslutningsvis presenteras forskningen i en tematisk analys.

3.1 Tillvägagångssätt

Den tidigare forskningen identifierades genom en litteraturöversikt, vilken låg till grund för en deskriptiv analys och en tematisk innehållsanalys. Syftet med innehållsanalysen var att kartlägga övergripande teman och slutsatser från tidigare studier kring elevers våld mot lärare (Lindstedt 2019, s. 187). Den presenterade forskningen syftar till att ge en inblick i befintliga studier och därefter fungera som analytiskt stöd i den kommande analysen.

Inledningsvis gjordes övergripande sökningar för att identifiera generella artiklar och få inspiration till relevanta nyckelord för den kommande sökprocessen (Bryman 2018, s. 154-157). Då svenska sökord gav få träffar breddades sökningarna till att använda engelska sökord (Lindstedt 2019, s. 174, 178). Sökord som exempelvis *violence against teachers*, *school violence*, *victimization of teachers* och *help seeking* användes (se bilaga 1). Därmed inkluderades internationell forskning från länder som USA, Australien, Israel och

Nederländerna. Användningen av internationell forskning kan motiveras av att författarna ansåg att skolpersonals arbetsmiljö är tämligen liknande världen över. Dels organisatoriskt och dels att de kan anses ha liknande fostransuppdrag. Därmed kan skolpersonal dela liknande upplevelser av deras arbetsmiljö, vilket gör att forskningen anses vara applicerbar i en svensk kontext.

Med stöd av Harts metodologiska riktlinjer fastställdes därefter inklusions- och exklusionskriterier för att identifiera faktorer att medta respektive utesluta i litteratursökningarna (Hart 2018, s. 86). Sökningarnas centrala inklusionskriterium var att artiklarna skulle vara peer-reviewed och således förhandsgranskade för att säkerställa vetenskaplig kvalitet (ibid. s. 191). Fokus låg på studier om elevers våld mot lärare samt attityder till våldsutsatthet, medan forskning om skolvåld generellt, exempelvis mellan elever, exkluderades. Ytterligare ett inklusionskriterium var att sökningarna avgränsades till publikationer från år 2014 till 2025 för att få fram aktuell forskning. Samtidigt valdes en tillräckligt vid tidsram för att undvika risken att utesluta relevanta studier. Booleska operatörer, AND och OR, tillämpades för att kombinera sökord och effektivisera sökningarna (Lindstedt 2019, s. 175). Litteratursökningarna genomfördes därefter via databasen LUBsearch.

Litteratursökningen genererade 23 artiklar av relevans för den deskriptiva analysen. Ytterligare en relevant artikel identifierades genom en granskning av referenslistor i de tidigare utvalda studierna, vilket resulterade i totalt 24 artiklar. För att bedöma relevansen hos artiklarna granskades artiklarnas titlar, följt av en genomläsning av abstract (Lindstedt 2019, s. 184).

3.2 Deskriptiv analys

I den deskriptiva analysen redovisas de vetenskapliga artiklar som valts ut genom litteratursökningen. Dessa artiklar har organiserats i en *feature map* (se bilaga 2) med målsättningen att ge en överskådlig och sammanfattande bild av forskningsläget. Tabellen redovisar artiklarnas 'Författare, publiceringsår, titel, språk & land', 'Syfte', 'Metod', 'Resultat', och 'Tema' (Hart 2018, s. 242-243). Den deskriptiva analysen gav en tydlig struktur för att genomföra den tematiska analysen.

3.3 Tematisk analys

I den tematiska analysen infördes ytterligare ett urvalskriterium, där artiklar som behandlade potentiella påverkansfaktorer för skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever valdes ut. Därmed exkluderades nio artiklar från den deskriptiva analysen och 15 artiklar bedömdes uppfylla urvalskriteriet till den tematiska analysen. Genom noggrann genomläsning av de utvalda artiklarna identifierades återkommande teman och mönster. Dessa mönster sammanställdes och kodades utifrån sin relevans för den aktuella studien (Bryman 2018, s. 704-705). Det resulterade i tre huvudteman: *hjälsökande*, *bristande stöd* och *disciplinära åtgärder*.

3.3.1 Hjälsökande

Internationell forskning belyser i vilken utsträckning lärare som utsätts för våld från elever tenderar att söka hjälp. Trots att hjälpsökande är en effektiv strategi för att hantera situationen, visar forskningen att människor ofta är tveksamma till att söka hjälp (Tarablus & Yablon 2023a, s. 1091; Tarablus & Yablon 2023b, s. 10716; van der Rijt, van den Bossche & van de Wiel 2013, s. 262). Israelisk forskning framhåller att motviljan delvis kan grunda sig i etablerade föreställningar om läraryrkets professionella ideal. Ideal där lärare förväntas utöva en sådan auktoritet och kontroll att de på egen hand kan hantera elever och klassrumssituationer utan att utsättas för våld (Tarablus & Yablon 2023a, s. 1098). Samma forskare belyser den självständighet som talas om i läraryrket, vilket innebär att läraren förväntas kunna hantera våld från elever utan extern assistans. Sådana förväntningar kan resultera i en ovilja att be om hjälp, då det kan finnas en ängslan för stigmatisering. Ett öppet erkännande av sin utsatthet kan uppfattas som ett tecken på lärarens bristande kompetens, vilket kan hota dennes anseende genom att signalera ett beroende av omgivningen (Tarablus & Yablon 2023b, s. 10706, 10715).

Den internationella forskningen understryker även att lärarnas yrkeserfarenhet uppvisar en relativt stark samstämmighet med benägenheten att söka hjälp vid våldsutsatthet. Flera studier pekar på att lärare med längre erfarenhet i yrket, i lägre utsträckning tenderar att söka stöd eller rapportera sin våldsutsatthet (Huang, Eddy & Camp 2020, s. 5539; Tarablus & Yablon 2024, s. 75; Zinter, McMahon, Greenson & Bare 2024, s. 387). Som tidigare nämnts har mer erfarna lärare högre förväntningar om auktoritet på sig, vilket kan leda till att hjälpsökande upplevs som stigmatiserande och potentiellt skadligt för

deras professionella anseende. Det kan därmed utgöra en bidragande faktor till deras låga benägenhet att söka hjälp vid våldsutsatthet från elever (Tarablus & Yablon 2023b, s. 10716).

Från internationell forskning på området framgår det även att lärare med längre yrkeserfarenhet tenderar att uppvisa en särskild motvilja till att söka stöd från kollegor, i jämförelse med att vända sig till skolledare (Huang et al. 2020, s. 5540; Tarablus & Yablon 2023a, s. 1095). Därmed kan lärare med längre erfarenhet uppleva hjälpsökande som stigmatiserande, vilket leder till att kostnaderna i form av förlorat anseende väger tyngre än de potentiella fördelarna med att söka hjälp (Tarablus & Yablon 2023a, s. 1098). I kontrast till det är lärare med kortare yrkeserfarenhet mer benägna att rapportera om våld från elever och är därmed mer öppna för hjälpsökande (Zinter et al. 2024, s. 387). Till skillnad från sina mer erfarna kollegor förefaller de dessutom i högre utsträckning att vara villiga att vända sig till kollegor för stöd. Inom denna grupp betraktas det snarare som en naturlig del i arbetet och är något som kan uppmuntras inom kollegiet (Bounds & Jenkins 2016, s. 342; Tarablus & Yablon 2023b, s. 10707, 10715).

Vidare framhåller tidigare forskning att många lärare verkar i en krävande arbetsmiljö som kan präglas av underbemanning och bristande resurser för att på ett effektivt sätt utföra sitt arbete samt möta elevernas beteendemässiga behov (Zinter et al. 2024, s. 389). Det kan ge upphov till känslor av överbelastning, utmattning och otillräcklighet, vilket kan göra det svårare att bygga en positiv relation mellan läraren och eleven där eventuella konflikter hanteras konstruktivt (ibid. s. 389). Ett sådant skolklimat, präglat av brist på resurser, stress och överbelastning, riskerar att leda till att lärare upplever att det stöd de efterfrågar uteblir. Därmed kan de känna sig förbisedda och ensamma i sina problem, vilket kan minska deras benägenhet att söka hjälp (Tarablus & Yablon 2023a, s. 1098).

3.3.2 Bristande stöd

Därtill visar amerikansk forskning att lärare upplever en brist på stöd från skolledningen vid hanteringen av våld från elever (McMahon, Reaves, McConnell, Peist & Ruiz 2017, s. 507; Peist, McMahon, Davis-Wright & Keys 2024, s. 220; Peist, McMahon, Davis-Wright & Keys 2020, s. 557). Enligt McMahon et al. (2017, s. 507) upplever amerikanska lärare att administratörer brister i stöd genom att förminska allvaret i våldsincidenter eller

friskriva sig ansvaret. Vidare visar den tidigare forskningen att skolledningar inte tar våldsincidenter mot lärare på allvar (McMahon et al. 2017, s. 509; Peist et al. 2024, s. 228).

Lärare vittnar även om att administratörer brister i stöd när de väljer att inte ingripa i situationer, trots kännedomen om incidenter där våld utövats av elever (McMahon et al. 2017, s. 509). Därtill visar tidigare forskning att skolledningar brister i stöd vid de tillfällen en lärare vill utföra en anmälan (Erskine, Ferguson & Ayre 2023, s. 926; Peist et al. 2024, s. 226; Peist et al. 2020, s. 558). Vidare vittnar lärare om att skolan inte velat samarbeta vid en polisanmälan (Erskine et al. 2023, s. 926), och i en annan studie berättar en lärare att hans rektor försökt avskräcka honom från att anmäla en våldsincident (Peist et al. 2020, s. 558). Forskning från USA visar att det råder en problematik i att skolans rykte verkar prioriteras framför en anmälan (McMahon et al. 2017, s. 508).

Flera amerikanska studier framhåller att skolledningar antingen lägger ansvaret på läraren eller tar ställning emot läraren vid våldsincidenter (McMahon et al. 2020, s. 1048; McMahon et al. 2017, s. 507; Peist et al. 2024, s. 228; Peist et al. 2020, s. 557). Det betonas att administratörer tenderar att rikta ansvaret mot läraren, snarare än mot den som utfört våldet, vilket leder till att lärare känner sig orättvist skuldbelagda för incidenten (McMahon et al. 2017, s. 507). Vid en närmare granskning verkar rektorer eller administratörer ofta ta elevens eller förälderns parti i konflikter, snarare än att ge stöd till läraren (McMahon et al. 2017, s. 509; Peist et al. 2020, s. 557). När skolans ledning brister i stöd och tar elevens och förälderns parti kan det försvaga lärarens position, vilket skapar en känsla av maktlöshet (Peist et al. 2024, s. 557-558). När lärare inte känner sig trygga eller sedda i sin yrkesroll påverkar det inte bara deras arbetsmiljö negativt, utan resulterar även i en ökad personalomsättning på skolan (ibid. s. 557-558).

Vidare beskriver amerikanska och australiska lärare att föräldrar i många fall brister i sitt ansvar att sätta gränser och disciplinera sina barn. I stället för att samarbeta med skolan i syfte att lösa konflikter eller förebygga problematiska beteenden undviker föräldrarna ofta att föra en konstruktiv dialog med lärarna (Erskine et al. 2023, s. 928). Föräldrarna beskrivs då som svårhanterliga, konfrontativa och ovilliga att samarbeta, något som i sin tur underminerar lärarnas auktoritet och försvårar deras arbetsmiljö. Denna brist på samförstånd resulterar i ett lågt förtroende mellan lärare och föräldrar (ibid. s. 928). Flera lärare vittnar om att de inte bara känner sig övergivna i sitt yrkesutövande, utan även

utsatta för respektlöst bemötande från föräldrar. Särskilt problematiskt för lärarna är hur enstaka föräldrar reagerar, i stället för att ta ansvar för barnets handlingar väljer föräldrarna ofta att skuldbelägga skolpersonalen. Lärarna upplever att deras professionella bedömningar ifrågasätts och att de hålls ansvariga för elevers beteende (Peist et al. 2024, s. 227).

3.3.3 Disciplinära åtgärder

Tidigare forskning visar att skolans beslut om disciplinära åtgärder mot elever som utövar våld i hög grad påverkar lärares nöjdhet med hanteringen av våldsincidenter, vilket i sin tur kan inverka på deras benägenhet att anmäla våld. Lärare är mer tillfreds om eleven blir ifrågasatt, tilldelas en disciplinär åtgärd eller ber om ursäkt till den drabbade läraren (Moon, Morash & McCluskey 2021, s. 7277). Endast 46 procent av de utsatta lärarna uppgav att de var nöjda eller mycket nöjda med skolledningens hantering av händelsen (ibid. s. 7273). Den åtgärd som i störst utsträckning bidrar till de berörda amerikanska lärarnas nöjdhet är relegering (McCluskey, Moon & Saw 2024, s. 519). Samtidigt upplever lärarna att de saknar inflytande över vilka disciplinära åtgärder som vidtas och att beslut ibland fattas utan deras vetskap, vilket skapar frustration för läraren (Peist et al. 2020, s. 558).

Forskningen visar även att skolledningen i amerikanska skolor ofta brister i tilldelningen av disciplinära åtgärder. Endast 58 procent av lärarna som utsatts för fysiskt våld rapporterade att skolan vidtagit disciplinära åtgärder mot den skyldiga eleven (Moon et al. 2021, s. 7273). Vidare var det endast en låg andel av de utsatta lärarna som fick en ursäkt från eleven. En ursäkt från eleven är även kopplad till lärarnas upplevelse av att återfå kontroll, auktoritet och trygghet i klassrummen (ibid. s. 7273, 7279). Ursäkter har även en positiv effekt på lärarnas emotionella och fysiska välbefinnande (Moon & McCluskey 2023, s. 1042).

3.4 Slutsatser från tidigare forskning

Initialt utgick denna studie från lärares perspektiv, men urvalet utvidgades under processens gång till att inkludera även elevassistenter och resurspedagoger. Den tidigare forskning som presenteras utgår primärt utifrån ett lärarperspektiv. Studiens författare

bedömer dock att dessa resultat som framkommit utifrån den tidigare forskningen även är tillämpbara för att tolka denna studies empiriska material.

Sammanfattningsvis framträder det från all nämnd internationell forskning, en komplex och mångfacetterad bild av hur våld från elever påverkar lärares anmälningsbenägenhet. De slutsatser som denna studies författare kan dra utifrån tidigare forskning är att hjälpsökande inte är ett självklart val för alla utsatta lärare, att skolledningarna kan brista i stöd när lärare utsätts för våld från elever samt att en brist på disciplinära åtgärder kan skapa frustration och en upplevelse av att våldsamma elever kan undgå konsekvenser.

All nämnd internationell forskning pekar därmed på att både individuella faktorer och strukturella förhållanden samverkar i att forma lärares upplevelse av våldsutsatthet. Dessa faktorer påverkar inte endast lärares hantering av våld, utan kan påverka deras benägenhet att anmäla våldsincidenter. I förhållande till denna studie kan en låg anmälningsbenägenhet därmed förstås utifrån förväntningar att skolpersonal ska kunna hantera problemen självständigt, att stödet från skolledningen är otillräckligt samt att brist på disciplinära åtgärder mer eller mindre rättfärdigar elevens våldsamma beteende.

4. Teoretisk ansats

I detta avsnitt presenteras studiens teoretiska ansatser, vilka används i studiens analysavsnitt för att analysera det empiriska materialet och skapa en djupare förståelse för de mekanismer som påverkar skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever. Den första teoretiska ansatsen utgörs av Michael Lipskys teori om *frontlinjebyråkrater*. Teorin tillämpas för att förstå de dilemman och handlingsutrymmen som påverkar skolpersonal. Den belyser hur arbetsvillkor och organisatoriska strukturer formar deras beslut och agerande, vilket leder till att studien även stödjer sig på den teoretiska ansatsen kring *levande rätten*, som bland annat utvecklats av Eugen Ehrlich.

4.1 Frontlinjebyråkrater

Lipsky introducerade begreppet frontlinjebyråkrater i en amerikansk kontext för att beskriva de offentliga tjänstemän som i sitt dagliga arbete interagerar direkt med medborgare och samtidigt har en betydande grad av handlingsfrihet i sina beslut (Lipsky 2010, s. 3-4). I direktkontakten med medborgare får frontlinjebyråkrater omedelbar

återkoppling på sina beslut (ibid. s. 8-9). Skolpersonal utgör tydliga exempel på frontlinjebyråkrater, då de arbetar nära elever och kontinuerligt fattar beslut som påverkar de enskilda eleverna (ibid. s. 54). Teorin är relevant även för svensk skolpersonal för att få insikter i deras utmaningar, vilka i sin tur kan påverka skolpersonals anmälningsbenägenhet. Trots teorins utgångspunkt i en amerikansk kontext är den applicerbar i denna studie. Inom den amerikanska skolan finns det exempelvis både ett utbildningsuppdrag och ett fostransuppdrag för skolpersonal, där målet att utbilda eleven kan krocka med organisationens mål om ordning, disciplin och effektivitet (ibid. s. 44). Detta fostransuppdrag återfinns även i den svenska skollagen. Utbildningen ska bland annat syfta till att lära eleverna mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar vilket framgår av skollagen 1 kap 4 § (SFS 2010:800).

Frontlinjebyråkrater arbetar ofta under hög arbetsbelastning och med begränsade resurser (Lipsky 2010, s. 5, 27-28). Resursbristen avser tidsbrist, personalbrist och bristande utbildning i att hantera komplexa situationer (ibid. s. 31, 33). Detta tvingar dem att fatta snabba beslut ofta med ofullständig information (ibid. s. 29). Därtill ställs de ofta inför unika och komplexa situationer, vilket gör det svårt för dem att detaljstyras genom strikta regler och riktlinjer (ibid. s. 15, 161). De vaga bestämmelser som omfattar frontlinjebyråkraternas arbete gör att de måste använda sig av sitt handlingsutrymme för att fatta subjektiva beslut (ibid. s. 13-14). Denna diskretionära makt innebär att de har ett inflytande över hur *policys* faktiskt implementeras i mötet med individen. Denna subjektivitet kan leda till inkonsekventa beslut, men kan även ge upphov till informella normer inom arbetsgruppen (ibid. s. 13). Frontlinjebyråkraters arbete kännetecknas av en relativt låg grad av övervakning, vilket leder till en hög grad av diskretionär makt (Lipsky 2010, s. 50).

För att hantera sin pressade situation utvecklar frontlinjebyråkrater strategier för att förenkla arbetet, begränsa efterfrågan, maximera resursanvändningen och skapa förutsägbarhet (Lipsky 2010, s. 83, 101). De används ofta för att skapa kontroll över arbetssituationen och minimera osamarbetsvilliga beteenden från klienter (ibid. s. 58, 61). Dessa strategier kan vara informella och ibland stå i konflikt med officiell *policy*, men de kan även vara förenliga med eller till och med uppmuntras av organisationen (ibid. s. 86). En vanlig strategi är att förneka det egna handlingsutrymmet genom att hänvisa till

regelverk och framställa sig själv som maktlös, även i situationer där de i praktiken har möjlighet att fatta subjektiva beslut och utöva diskretionär makt (ibid. s. 149).

Ibland uppstår en intressekonflikt mellan frontlinjebyråkrater och den överordnades intressen. Chefer tenderar att vara mer resultatorienterad, medan frontlinjebyråkraterna ofta prioriterar att hantera sin direkta arbetsituation genom att minimera obehag, hantera klientinteraktioner och uppnå personlig tillfredsställelse i arbetet (Lipsky 2010, s. 18-19). Skillnaden i personalens och organisationens prioriteringar kan leda till att personalen inte alltid agerar enligt chefens intentioner (Lipsky 2010, s. 17). Ett sätt för chefen att försöka hantera detta är att minska personalens handlingsutrymme genom tydligare *policies*, men det är ofta svårt i praktiken (ibid. s. 162).

4.2 Levande rätten

Studien tar även teoretisk utgångspunkt i den rättssociologiska teorin om levande rätten som bland annat utvecklats av Eugen Ehrlich. I denna studie sammanfattas teorin utifrån Reza Banakars och Rustamjon Urinboyevs tolkningar av Ehrlich levande rätt. Teorin används i syfte att undersöka de faktorer som påverkar skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever. Ehrlich teori om den levande rätten fokuserar på de normer och regler som styr människors beteende i deras vardagliga och sociala sammanhang (Banakar 2012, s. 5; Urinboyev 2020, s. 147). Kärnan i den levande rätten utgörs av uppfattningen att rätten inte enbart formas genom statliga rättskällor som lagstiftning, förordningar och domstolsbeslut, utan att en betydande del av rätten uppstår genom socialt förankrade normer. Den levande rätten manifesteras således i de normer, förväntningar och oskrivna regler som människor *de facto* efterlever i sin vardag (Banakar 2012, s. 18).

Vidare växer den levande rätten fram och vidmakthålls inom sociala grupper, så kallade sociala sammanslutningar, där individer tillsammans utvecklar informella normer och förväntningar som styr deras interaktioner och sociala relationer (Banakar 2012, s. 18). Samhället är sammansatt av ett flertal sådana sociala sammanslutningar, exempelvis familjer, arbetsplatser och föreningar, och i detta sammanhang skolor (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148). Varje sammanslutning utvecklar en egen inre ordning, vilken utgörs av de regler och förväntningar som skapar normativ stabilitet och ordning inom

gruppen, och det är inom denna struktur som den levande rätten upprätthålls (Urinboyev 2020, s. 148). Skolan kan således förstås som en social sammanslutning med en egen inre ordning, då den utgör en tydligt avgränsad social miljö där dess medlemmar interagerar och agerar på basis av gemensamt etablerade normer och förväntningar (ibid. s. 147-148).

I föreliggande studie som syftar till att undersöka de faktorer som påverkar skolpersonals benägenhet att avstå från att anmäla våld från elever, tillämpas teorin om den levande rätten för att belysa hur informella normsystem, utanför den formella rättens domän, kan påverka anmälningsbenägenheten. Därtill kan den levande rätten inom sociala sammanslutningar vara mer inflytelserik på människors faktiska beteende än den formella rätten (Urinboyev 2020, s. 148). Inom skolans kontext kan det innebära att även om det föreligger en förväntan att anmäla våldsincidenter, kan det finnas normer hos den inre ordningen som har en hämmande effekt på skolpersonals anmälningsbenägenhet. Mot denna bakgrund framstår teorin om den levande rätten som relevant för att undersöka huruvida oskrivna regler och socialt internaliserade förväntningar inom skolmiljön påverkar huruvida våld från elever anmäls av skolpersonal.

5. Metod och material

I avsnittet för metod och material presenteras studiens valda metod för att undersöka skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever. Avsnittet inleds med en redogörelse för studiens utformning och den valda datainsamlingsmetoden, vilken beskriver de semistrukturerade intervjuerna som har genomförts. Därefter följer en genomgång av studiens urval, analysmetod, juridisk metod och de forskningsetiska överväganden som har gjorts. Avsnittet avslutas med en diskussion om studiens reliabilitet och validitet samt metodologiska reflektioner.

5.1 Studiens utformning

Studien utgår från en kvalitativ forskningsstrategi med ett induktivt angreppssätt, då syftet är att undersöka vilka faktorer som påverkar skolpersonals benägenhet att inte anmäla våld från elever. Eftersom syftet är att undersöka och inte mäta förekomsten av faktorerna, vilket kvantitativ forskning gör, bedöms kvalitativ forskning vara mer ändamålsenlig då den lägger vikt vid individers subjektiva upplevelser (Bryman 2018, s.

61), vilket ger djupare insikt i skolpersonals erfarenheter. Därtill möjliggör det induktiva angreppssättet att teorier appliceras utifrån det insamlade empiriska materialet, snarare än att pröva befintliga teorier (ibid. s. 47-49). Genom analys av intervjupersonernas utsagor syftar studien till att kunna dra generaliserbara slutsatser som kan bidra till en ökad förståelse om skolpersonals anmälningsbenägenhet (ibid. s. 49).

5.2 Datainsamlingsmetod

Studiens datainsamlingsmetod är av kvalitativ karaktär, där semistrukturerade intervjuer tillämpades. En kvalitativ forskningsansats bedömdes som ändamålsenlig då den genererar djupgående information om intervjupersonernas syn på den sociala verklighet inom vilken de verkar (Bryman 2018, s. 455). Den valda metoden är således väl lämpad för studiens syfte, som ämnar att undersöka skolpersonals beslut att avstå från att anmäla elevers våld mot dem. För att möjliggöra en sådan undersökning tillämpades kvalitativa intervjuer, då dessa enligt Bryman (ibid. s. 561) fokuserar på att lyfta fram intervjupersonernas egna uppfattningar och erfarenheter samt ger dem utrymme att uttrycka sig relativt fritt.

Därmed bedömdes semistrukturerade intervjuer vara en passande metod för datainsamling då de förenar struktur med flexibilitet, vilket gav intervjupersonerna möjlighet att utveckla svaren på sitt eget sätt (Bryman 2018, s. 563). Inför intervjuerna utformades en intervjuguide baserad på studiens syfte och två frågeställningar för att generera svar som kunde ligga till grund för att besvara dessa (ibid. s. 565-566). Intervjuguiden strukturerades kring tre huvudteman: *förekomst av våld i skolan, faktorer som påverkar anmälningsbenägenhet* samt *förbättringsåtgärder* (se bilaga 3). Vidare innehöll guiden både övergripande teman och specifika frågor att ställa under intervjuerna (Bryman 2018, s. 563). Trots den förberedda intervjuguiden tilläts en del avvikelser i form av följdfrågor utifrån intervjupersonernas svar (ibid. s. 561).

Genom öppet formulerade intervjufrågor eftersträvades en balans mellan styrning och frihet i samtalet, vilket gav intervjupersonerna möjlighet att resonera fritt (Bryman 2018, s. 563). Detta ansågs mer ändamålsenligt än ostrukturerade intervjuer, som genom sin samtalsliknande karaktär riskerar att avvika från syftet, eller strukturerade intervjuer där frågor med fasta svarsalternativ kan begränsa svarens djup (ibid. s. 561, 563).

Intervjuerna inleddes med öppna frågor om exempelvis yrkesroll för att skapa en avslappnad atmosfär (ibid s. 569). Därefter tillämpades intervjuguidens frågor som ramverk för att vägleda samtalet i linje med studiens syfte. Under samtalen ställdes även uppföljnings- och sonderingsfrågor för att fördjupa samtalet samt tolkande frågor för att säkerställa en korrekt förståelse av intervjupersonernas svar (ibid. s. 569-570).

Efter att samtycke erhållits muntligen spelades intervjupersonernas svar in. Syftet med ljudinspelningarna var att säkerställa en så fullständig dokumentation av intervjuerna som möjligt, samt att undvika risken med att missa att anteckna betydelsefull information (Bryman 2018, s. 577-578). Intervjuerna spelades in med hjälp av en diktafon för att säkerställa att konfidentialitetskravet i avsnitt "5.6 Forskningsetiska överväganden" upprätthölls (Vetenskapsrådet 2017, s. 40). Vidare genomfördes intervjuerna på de skolor där intervjupersonerna arbetar och varade i 30 till 50 minuter. Efter varje genomförd intervju transkriberades det inspelade materialet och omvandlades från tal till skrift. Transkriberingen utgjorde ett nödvändigt steg i bearbetningen av det empiriska materialet och syftade till att underlätta den kommande analysen. Det transkriberade materialet låg sedan till grund för studiens resultat- och analysavsnitt (Bryman 2018, s. 579).

5.3 Urval

Det empiriska materialet i föreliggande studie utgörs av tio intervjuer med skolpersonal. För att komma i kontakt med dessa har en kombination av målstyrt urval, snöbollsurval och användning av en nyckelinformant tillämpats (Bryman 2018, s. 496, 504, 524). I ett målstyrt urval kontaktas intervjupersoner som har relevant erfarenhet för att kunna besvara studiens frågeställningar (ibid. s. 498). I detta fall identifierades kommunalt anställd skolpersonal inom grundskolans årskurs fyra till sex som särskilt ändamålsenliga. Utifrån dessa urvalskriterium kontaktades specifika skolor inom Lunds kommun.

För att etablera kontakt med potentiella deltagare, inleddes en kontaktprocess där rektorer vid kommunala grundskolor i Lunds kommun kontaktades via e-post. I meddelandet bifogades även ett informationsbrev innehållandes en presentation av studiens syfte, tillvägagångssätt samt vilka intervjupersoner som efterfrågades etcetera (se bilaga 4). Det resulterade i att totalt 23 skolor i Lunds kommun kontaktades. Men på

grund av uteblivna svar och avslag från skolor, togs beslutet att kontakta rektorer på skolor i kommunerna Helsingborg, Eslöv och Landskrona. Sammantaget kontaktades 37 skolor under rekryteringsprocessen och fyra skolor valde att delta.

De kontaktade rektorerna har i detta sammanhang fungerat som så kallade gatekeepers, genom att ge tillträde till det empiriska fältet och därigenom möjliggöra kontakt mellan studiens författare och potentiella intervjupersoner. I de fall där rektorerna uttryckte engagemang till deltagande studien valde de att vidarebefordra författarnas förfrågan till sin personal, vilket möjliggjorde rekrytering av intervjupersoner (Bryman 2018, s. 190-191). Skolpersonalen fick i sin tur kontakta författarna om de var intresserade av att delta i intervjuerna. Däremot är en möjlig begränsning med detta tillvägagångssätt att studiens författare har haft begränsad kontroll över urvalets omfattning och sammansättning. Det kan inte kontrolleras huruvida rektorerna själva gjorde ett urval av vilka medarbetare som fick ta del av förfrågan om deltagande och av informationsbrevet (ibid. s. 190-191).

Den utvidgade kontaktprocessen, där kommunerna Helsingborg, Eslöv och Landskrona inkluderades, resulterade i etablerandet av kontakt med en nyckelinformant. Denna individ bistod i identifieringen och rekommendationen av individer med relevant kompetens och erfarenhet att intervjua (Bryman 2018, s. 524). Det kan även motiveras att studien har ett snöbollsurval, då två intervjupersoner rekommenderade och introducerade författarna för ytterligare deltagare som bedömdes vara lämpade att delta i studien utifrån sina yrkesmässiga erfarenheter och egenskaper (ibid. s. 504).

5.4 Analyismetod

För att analysera det empiriska materialet, bestående av transkriberade intervjuer, har en tematisk analysmetod använts. En tematisk innehållsanalys innebär att forskaren granskar intervjumaterialet med syfte att urskilja återkommande mönster i intervjupersonernas utsagor. Därefter kodas och kategoriseras mönstren i övergripande teman som reflekterar centrala och återkommande aspekter av det studerade fenomenet (Bryman 2018, s. 704).

Analysprocessen inleddes med en noggrann och upprepad genomläsning av samtliga transkriberade intervjuer med syftet att skapa en överblick och initial förståelse av

materialet. Samtliga författare läste alla transkriptionerna (Bryman 2018, s. 707). Under genomläsningens fas gjordes skriftliga noteringar vid ord, fraser eller meningar som bedömdes vara av potentiell relevans för studiens syfte och frågeställningar. Dessa meningsbärande enheter fungerade som en grund för kodning. Kodningen genomfördes systematiskt och dessa enheter tilldelades etiketter, där varje kod representerade en specifik aspekt av det empiriska materialet. Koderna underlättade processen att systematiskt sortera och strukturera intervjumaterialet för att skapa en överskådlig bild (ibid. s. 707).

Efter att koderna identifierats sorterades de i grupper baserade på likheter och överlappande innehåll. Detta låg till grund för framväxten av de övergripande teman som strukturerar studiens analysavsnitt. Strukturen utvecklades iterativt under processen, vilket innebär att teman successivt reviderades och förfinades (Bryman 2018, s. 707). Det innefattade sammanslagningar, uppdelningar samt exkludering av teman för att säkerställa en relevant koppling till studiens syfte och frågeställningar. De identifierade temana delades därefter in i underordnade subteman för att täcka alla relevanta dimensioner av det empiriska materialet. Dessa subteman återfinns som underrubriker i resultat- och analysavsnitten. Avslutningsvis preciserades och namngavs varje tema, vilket resulterade i de rubriker som strukturerar resultatet och den avslutande analysen (ibid. s. 707) (se tabell 1).

Tabell 1, Kodningsschema

Huvudtema	Subtema
Attityder	Anmälningskultur
	Normalisering
Relationer	Rektorer och kollegor
	Elever
	Föräldrar
Organisatoriska faktorer	Tid och ork
	Anmälningssystemen
Konsekvenser	Anmälan leder inte till någonting
	Vidtagna åtgärder upplevs som svaga
	Återkoppling på anmälan

5.5 Juridisk metod

För att belysa det juridiska ramverket som har presenterats i bakgrunden har relevant lagstiftning identifierats och analyserats med stöd av Stefan Zetterströms juridiska metod (Zetterström 2022, s. 93). Processen inleddes med informationsinsamling för att avgränsa det rättsliga problemet och identifiera rättsområden. Därefter söktes stöd i rättskällorna genom att studera lagtexten inom det aktuella området (ibid. s. 105-106). Förvaltningsrätten identifierades som ett centralt rättsområde. Inom detta rättsområde valdes AML, specifikt 1 kap. 1 §, 3 kap. 2 §, 3 kap. 3a § och 8 kap. 2 §. Även Skollagen (SFS 2010:800) valdes, specifikt 5 kap. 5 § samt 7-23 §§. Vidare inkluderades straffrätten, specifikt 17 kap. 1 § och 20 kap. 1 § i BrB. Studiet av lagtexterna kompletterades, i enlighet med Zetterströms metod, med genomläsning av relevanta förarbeten som propositionerna (prop. 2021/22:160; prop. 2009/10:165; prop. 1988/89:113) och Statens offentliga utredningar (SOU 2024:1) för att förstå lagstiftarens intentioner och lagarnas tillämpning (Zetterström 2022, s. 105-107).

5.6 Forskningsetiska överväganden

Att undersöka elevers våld mot skolpersonal aktualiserar en rad etiska överväganden. Studien berör erfarenheter som kan upplevas som känsliga, vilket understryker vikten av ett etiskt förhållningssätt. Därmed har det ställts krav på att forskningsprocessen skulle präglas av respekt och skydd av intervjupersonernas rättigheter. För att säkerställa ett etiskt korrekt förfarande har studien genomförts i enlighet med de forskningsprinciper som Bryman (2018, s. 170-171) framhåller: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Informationskravet kräver att forskaren ska informera intervjupersonen om undersökningens syfte, att det är frivilligt att delta och att denne, utan att ange anledning, har rätt att avbryta sin medverkan (Bryman 2018, s. 170; Vetenskapsrådet 2017, s. 27). Informationskravet har uppfyllts genom att intervjupersonerna fick ta del av ett informationsbrev innan intervjuernas genomförande. Informationsbrevet gav en tydlig redogörelse av studiens syfte och upplägg, vilket gav intervjupersonerna väsentlig information om studien innan beslutet att medverka fattades (se bilaga 4). Vidare kräver samtyckeskravet att varje intervjuperson har rätt att avgöra om de vill medverka i studien (Bryman 2018, s. 170). I enlighet med Vetenskapsrådets (2017, s. 27) rekommendationer

inhämtades ett samtycke före och efter deltagandet i studien. Vid intervjutillfällena undertecknades en skriftlig samtyckesblankett (se bilaga 5), och efter intervjuerna fick intervjupersonerna möjlighet att godkänna sina transkriberingar innan materialet inkluderades i studien.

Ytterligare en princip som har beaktats är konfidentialitetskravet. Kravet syftar till att skydda uppgifter som intervjupersonen anförtrott forskaren. Därmed har känslig information hanterats med stor varsamhet och materialet har inte gjorts tillgängligt för obehöriga (Vetenskapsrådet 2017, s. 40). Konfidentialitetskravet har tillgodosetts genom att allt material har förvarats i en digital mapp som endast författarna har haft tillgång till. Materialet har därmed inte laddats upp på molnet. Vidare har personuppgifter hanterats med konfidentialitet (Bryman 2018, s. 170 - 171). Intervjupersonerna har anonymiserats då kopplingen mellan deras identitet och svar har avlägsnats och identifierbar information som namn eller arbetsplats har raderats. Detta för att ingen utomstående ska kunna återföra ett enskilt svar till en specifik individ (Vetenskapsrådet 2017, s. 40-41). Däremot har intervjupersonernas yrkestitlar behållits, då samtycke till det har erhållits. Slutligen har studien uppfyllt nyttjandekravet som kräver att insamlad data endast får användas för det specifika forskningsändamålet (Bryman 2018, s. 171). Det empiriska materialet har uteslutande behandlats av studiens författare inom ramen för kandidatuppsatsens ändamål. Allt empiriskt material raderades när studien var slutförd för att säkerställa att nyttjandekravet upprätthölls.

5.7 Reliabilitet och validitet

Studiens kvalitet har bedömts av författarna utifrån kriterierna reliabilitet och validitet. Reliabilitet handlar om i vilken utsträckning resultaten är reproducerbara vid en upprepade studie och inte påverkats av slumpmässiga eller tillfälliga faktorer (Bryman 2018, s. 72). Vidare kan en studies reliabilitet delas upp i extern och intern reliabilitet. Extern reliabilitet avser i vilken grad en studie är upprepbar (ibid. s. 465). Denna studie är replikerbar då studiens författare är transparenta med studiens tillvägagångssätt. Däremot har intervjupersonerna aidentifieras och det är inte möjligt att intervjua samma intervjupersoner. En upprepade studie kommer troligtvis generera andra svar eftersom den sociala miljön är föränderlig. Den interna reliabiliteten handlar om i vilken mån tolkningen av situationer och begrepp är oberoende av den enskilda forskaren (ibid.

s. 465). För att uppnå högsta möjliga interna reliabilitet har författarna successivt fört en diskussion kring hur empirin skulle tolkas och analyseras för att säkerställa konsekventa tolkningar.

Validitet handlar om överensstämmelsen mellan vad som avses att mätas och det som faktiskt mäts (Bryman 2018, s. 465). På samma sätt som en studies reliabilitet kan delas upp, kan även studiens validitet delas upp i extern och intern validitet. Den externa validiteten handlar om studiens generaliserbarhet till andra liknande sociala kontexter (ibid. s. 466-467). Denna studie utgörs av ett begränsat slumpmässigt urval bestående av tio intervjupersoner från fyra kommuner i Skåne. Urvalet är inte representativt för all skolpersonal i Sverige, vilket medför att resultaten enbart kan generaliseras till den population som utgör urvalet och inte till all skolpersonal i landet eller till andra länder (Bryman 2018, s. 216). Intern validitet handlar om huruvida forskarnas tolkningar av empirin överensstämmer med den faktiska verkligheten som har studerats (ibid. s. 465). För att säkerställa hög intern validitet har intervjupersonerna fått möjlighet att ta del av transkriberingarna och empiri som motsätter sig teorierna eller den tidigare forskningen har inkluderats.

5.8 Metodologiska reflektioner

Studiens metodologiska begränsningar rör främst i vilken utsträckning studiens resultat kan generaliseras till en större population än den som utgör urvalet. Kvalitativa studier syftar dock sällan till denna typ av generalisering, utan snarare till analytisk generalisering, där resultat relateras till teoretiska begrepp och förståelser (Bryman 2018, s. 101). I detta avseende överensstämmer studiens resultat väl med de teoretiska ansatserna, och de identifierade utmaningarna är troligen relevanta även i andra skolmiljöer, även om det kan finnas lokala variationer. Trots att studiens resultat stämmer väl överens med de teoretiska ansatserna kan det finnas svårigheter att dra analytiska generaliseringar, eftersom de teoretiska ansatserna och den tidigare forskningen utgår ifrån ett internationellt perspektiv medan empirin har samlats in i en svensk kontext.

Studiens känsliga ämne ställde krav på metodval och genomförande. Även om en kvantitativ enkätstudie hade kunnat inkludera ett större antal individer, bedömdes den valda kvalitativa ansatsen vara mest ändamålsenlig för att uppnå studiens syfte (Bryman 2018, s. 286). Semistrukturerade intervjuer möjliggör en djupare förståelse för de

subjektiva upplevelser som ligger bakom skolpersonals beslut att avstå från att anmäla våld från elever, vilket en kvantitativ metod hade haft svårare att fånga (ibid. s. 61).

6. Resultat

I följande avsnitt presenteras studiens empiriska material som utgörs av de transkriberade intervjuerna med tio intervjupersoner. Resultatet struktureras utifrån den tematiska innehållsanalysens fyra huvudteman: *attityder, relationer, organisatoriska faktorer* och *konsekvenser*, samt dess tio subteman (se tabell 1).

De tio intervjupersonerna arbetar som lärare, resurspedagoger och elevassistenter. Fem av dem är lärare, tre är resurspedagoger och två är elevassistenter. I resultatavsnittet benämns de med nummer 1-10 för att underlätta läsningen och anonymiteten. Vid benämningen *ett flertal* intervjupersoner innebär det att minst sex intervjupersoner har delat samma tankar.

6.1 Attityder

6.1.1 Anmälningskultur

Ett flertal intervjupersoner menade att det råder en positiv inställning på deras skola till att upprätta en anmälan i de fall de själva utsätts för våld av en elev. Intervjuperson 6 såg bland annat en positiv utveckling i riktningen mot en ökad anmälningsbenägenhet och att deras skola har blivit mer benägna att även anmäla "mindre saker". Däremot upplevde intervjuperson 9 att det råder en negativ inställning på deras skola till följd av upplevd hopplöshet. Intervjuperson 9 underströk bland annat att hen tror att denna inställning inte enbart råder på deras skola, utan förmodade att det gäller på flera skolor i Sverige. Därtill menade intervjuperson 5 att även om det råder en positiv inställning på deras skola, finns det en angiven osäkerhet inför hur den egna benägenheten att anmäla hade sett ut i en annan skolkontext:

[...] hade jag jobbat på en skola där man så "nej vi gör inte det här", då vet jag inte om jag hade liksom sagt "jo fast jag gör [...] fastän ni inte gör", det vet jag inte om jag hade gjort, eller jag tycker att jag hade gjort det men [...].
(Intervjuperson 5)

Trots att inställningen på många skolor är positiv efterfrågades en mer gemensam anmälningskultur av intervjuperson 6. Intervjuperson 5 instämde i att det sannolikt finns händelser som inte dokumenteras, inte av illvilja utan för att de förbises i vardagen. Vidare föreslog intervjuperson 2 att en ny praxis skulle kunna införas, där även små kränkningar anmäls systematiskt:

[...] och att man på något sätt hade fått in en kultur att man anmälde även de små kränkningarna [...] att det hade kommit in på rutin mer på något sätt, för nu, eftersom det inte sker hela tiden så vet man inte själv när man ska dra gränsen. Men om det är så att minsta gång eller minsta kränkning blir en anmälan, i alla fall till rektorerna, så tror jag att man hade fångat upp mer.
(Intervjuperson 2)

6.1.2 Normalisering

Från ovan resultat verkar det råda en positiv inställning till att anmäla våld från elever. Däremot beskrev samtliga intervjupersoner att våld från elever, särskilt i form av verbala kränkningar, sker så frekvent att det upplevs som en normaliserad del av skolvardagen. Det handlar både om hur ofta kränkningar inträffar och hur skolpersonal förhåller sig till dem. Enligt ett flertal intervjupersoner sker verbalt våld, framför allt i form av svordomar och nedsättande tilltal, dagligen och från olika elever. Några av det ord som skolpersonal kallas av elever sammanfattades av intervjuperson 8 och intervjuperson 6:

[...] Men oftast är det ju bara det här "fuck you", "hora" och "bitch" och allt det där. (Intervjuperson 8)

[...] det är ju dagligen [...] det är absolut dagligen alltså. Man är allt ifrån "hora", "fitta" till "jävla kärring" när det är någonting som inte passar.
(Intervjuperson 6)

Ett flertal intervjupersoner beskrev att normaliseringen har utvecklats över tid. Intervjuperson 6 och 3 framhöll att både språkbruk och respekt för vuxna har förändrats markant under det senaste decenniet. Därtill underströk intervjuperson 2 att språket som används är så vardagligt för eleverna att kränkningar inte bär någon egentlig betydelse för dem.

Vidare är det inte bara elevernas beteende som har normaliserats, även skolpersonals reaktioner på detta våld har påverkats. Normaliseringen verkar bidra direkt till att verbalt våld sällan anmäls. Ett flertal intervjupersoner uttryckte att det råder en etablerad uppfattning om att mindre kränkningar inte är tillräckligt allvarliga för att anmälas, trots att de egentligen borde omfattas av skolans anmälningsrutiner. Samtidigt framhöll intervjuperson 3 att det inte råder någon tvekan till att anmäla det fysiska våldet från elever. Vidare beskrev intervjuperson 5 hur skolpersonal tenderar att förminska händelser. Ibland tänker skolpersonal anmäla, men när en specifik tid har passerat känns det mindre angeläget. Därtill uttryckte intervjuperson 5 att om all verbal kränkning skulle anmälas, skulle det resultera i en oproportionerlig mängd anmälningar varje dag. Intervjuperson 2 förklarade att skolpersonal till slut slutar reagera och att det är just frekvensen som gör att många händelser inte anmäls:

Jag tror att man är så van vid det [...] framför allt med de muntliga kränkningarna [...] att när man får höra det varje dag så tänker man inte så mycket på det, utan man går bara vidare i stället [...]. (Intervjuperson 2)

Ett flertal intervjupersoner lyfte även att det finns en förväntan på att skolpersonal ska tåla en specifik mängd våld som en del av yrkesrollen. Intervjuperson 5 drog bland annat paralleller till andra yrken och menar att det ibland finns en intern norm om att lärare "får ta lite". Intervjuperson 7 problematiserade denna bild:

Ja, men tyvärr är det ju normaliserat [...] det är helt okej att kalla en lärare "jävla kuksugare" [...]. Och det är lite det som skrivs om i tidningarna också, att en lärare ska ju kunna utstå det, man ska ju kunna bli kallad det för att det är ju ändå "bara elever" [...]. Men vi tar nog jäkligt mycket skit, jag tror inte att det är någon annan arbetsplats som hade accepterat det vi blir utsatta för [...]. (Intervjuperson 7)

6.2 Relationer

6.2.1 Rektorer och kollegor

Ett flertal intervjupersoner menade att skollledningens agerande och stöd har betydelse vid våldsincidenter från elever. Bland intervjuperson 2, 3, 6, 7 och 9 beskrevs ledningen som stöttande, tillgänglig och tydlig med att våldsincidenter ska anmälas. Däremot beskrev intervjuperson 2 en dubbelhet där stödet finns när det efterfrågas, men att det

sällan kommer naturligt. Därtill kände intervjuperson 2 att hen är mer benägen att anmäla om hen får stöd från sin rektor.

Tidigare negativa erfarenheter nämndes även av intervjuperson 1, 5 och 4. Intervjuperson 1 beskrev att hen uppfattades som "jobbig" efter att ha vänt sig till sin rektor. Därtill efterfrågade hen att ledningen bör ta skolpersonal på allvar och att ledningen ska lyssna på sin personal. Vidare berättade intervjuperson 5 att en tidigare rektor ville begränsa antalet anmälningar, vilket innebar att skolpersonalen på skolan i stort sett inte anmälde någonting. Därtill beskrev intervjuperson 4 skolleningen som lyhörd men uttryckte att frågor kan upplevas som skuldbeläggande när de primärt fokuserar på skolpersonals agerande vid våld från elever. Följande beskrivningar kan utläsas i citaten nedan:

[...] jag gick ju till rektorn och berättade [...] och jag visa magen [...] men då var jag bara "jobbig". Då var det bara ett problem [...] och lade mer på hennes bord [...] i stället för att få stöttning. (Intervjuperson 1)

Frågan "vad kunde du ha gjort annorlunda?" kommer ofta för snabbt. För då lägger du skulden på läraren eller resursen [...] och säger man det till någon som fortfarande är rädd, arg, då förminskar du den upplevelsen [...] och känner "shit det var ju jag" [...] det är ju det man hör, att det är ens egna fel att det här hände [...] (Intervjuperson 4)

Slutligen uttryckte samtliga intervjupersoner att stödet från kollegor är starkt. Intervjupersonerna beskrev att det råder en kultur av att ventilera, diskutera svåra händelser och hjälpa varandra. Intervjuperson 3 betonade hur kollegor fungerar som bollplank i anmälningsfrågor och intervjuperson 6 lyfte att en ökad öppenhet har gjort det lättare att lyfta våldsamma händelser i personalgruppen.

6.2.2 Elever

Skolpersonals relation till elever kan även påverka beslutet att anmäla våld eller inte enligt ett flertal intervjupersoner. Faktorer som elevens ålder, problematik, diagnoser samt vad som bedöms vara till elevens bästa lyftes fram. Intervjuperson 1 uppgav att kännedom om en elevs diagnos och medicinering skapar förståelse för beteendet. Därtill beskrev intervjuperson 9 att det i hans yrkesroll förväntas en del tolerans gentemot elever som är i behov av särskilt stöd och att hen ska kunna se mellan fingrarna då det

ingår i jobbet. Ålder är även en faktor, då intervjuperson 6 menade att yngre elever bemöts med större tålamod i jämförelse med elever på högstadiet.

Vidare återkom relationen till eleven som en central faktor enligt ett flertal intervjupersoner. Intervjuperson 1, 4, 5 och 7 beskrev att oron för att skada en god relation kan få dem att avstå från att anmäla. Intervjuperson 5 berättade att hen hade en bättre relation till en elev innan hen hade anmält eleven. Intervjuperson 6 uttryckte att en god relation till en elev kan medföra en ökad benägenhet att erbjuda denne fler chanser, jämfört med om det är en elev som hen inte kommer lika bra överens med. Därtill betonade intervjuperson 10 att det ibland är mer gynnsamt att samtala direkt med eleven. Intervjuperson 1, 2, 3, 5 och 10 framhöll att anmälningar ibland görs för elevens bästa, men att de i andra fall avstår för att inte skada eleven. Intervjuperson 2 uttryckte följande:

[...] om jag tror att en anmälan kan hjälpa honom så är jag mer benägen men om jag känner att en anmälan bara förstör så hade jag nog varit mindre benägen [...]. (Intervjuperson 2)

6.2.3 Föräldrar

Föräldrar kan även utgöra en faktor som påverkar beslutet att avstå från att anmäla elever. Ett återkommande mönster i svaren från intervjuperson 1, 2, 6, 7 och 8 var att vårdnadshavare kan reagera med ilska, ifrågasättande eller emotionella utbrott, vilket kan skapa en osäkerhet, rädsla eller trötthet inför anmälningsprocessen. Detta står i kontrast till intervjuperson 3, 4 och 10, som inte upplevde att föräldrar utgör ett hinder i det dagliga arbetet. Däremot ansåg intervjuperson 4 att det tar mycket energi att mötas av föräldrars emotionella reaktioner.

Både intervjuperson 1 och 6 betonade svårigheten med att förutse föräldrars reaktioner, vilket kan skapa en försiktighet hos skolpersonalen. Intervjuperson 1 menade att hen inte vet vilken typ av förälder som kommer till skolan, om det är en som håller med om att barnet har gjort fel eller en som anser att ens barn aldrig gör fel. Vidare beskrev intervjuperson 1 hur en anmälan resulterade i att en vårdnadshavare blev så hotfull att tillträdesförbud till skolområdet infördes. Därtill belyste intervjuperson 6 att det ibland är personliga relationer till familjen som gör att skolpersonal avstår från att agera.

Vidare uttryckte intervjuperson 7 och 8 att en rädsla för konflikter eller hot från föräldrar ibland är det främsta hindret för att genomföra en anmälan. Därtill beskrev intervjuperson 2 och 6 hur ilska från föräldrar kan göra att skolpersonal inte orkar ta konflikten igen. Intervjuperson 6 förklarade detta:

Vi har ju vårdnadshavare som kan komma hit och vara vansinniga och blir jätteförbannade när saker och ting har hänt ju [...] vilket ju kan göra att man tänker "nej jag, äsch jag skiter i det, för det är den där pappan som blir så fruktansvärt arg och stormar in i klassrummet och skäller och gormar [...].
(Intervjuperson 6)

6.3 Organisatoriska faktorer

6.3.1 Tid och ork

Ett återkommande tema som framkom under intervjuerna var skolpersonals upplevelse av att tidsbrist och bristande ork har en betydande inverkan på deras benägenhet att anmäla våld från elever. Ett flertal av intervjupersonerna uttryckte en vilja att anmäla våld från elever, men beskrev arbetsbelastningen under skoldagen som intensiv, vilket gör det svårt att hitta luckor för att anmäla incidenter. Intervjuperson 1 och 9 beskrev hur kollegor till dem har tvingats samla på sig flera incidenter för att sedan göra ett flertal anmälningar vid ett senare tillfälle. Intervjuperson 2 och 3 betonade att även om de hade önskat att göra en anmälan i direkt anslutning till en händelse, så finns det sällan tillräckligt med personal för att täcka upp och möjliggöra det. Detta leder oundvikligen till att det pedagogiska uppdraget och elevernas direkta behov prioriteras framför det administrativa. Intervjuperson 3 beskrev detta:

[...] hade man kunnat prata med eller göra det när det precis händer, hade jag haft någon mer vuxen [...] men det finns ju ingen annan som kan vara i klassrummet, utan jag måste ju gå in och göra det för det står 20 elever som väntar på mig. (Intervjuperson 3)

Intervjuperson 1, 3, 9 och 10 beskrev att den höga arbetsbelastningen bidrar till en känsla av att inte orka med anmälningsprocessen, framför allt när det gäller mindre allvarliga men frekventa incidenter. Intervjuperson 9 berättade att hen ibland undviker att anmäla på grund av att hen inte har tillräckligt med tid och energi. Därtill beskrev intervjuperson

1 att när skolpersonal inte får tid under arbetsdagen att anmäla, gör det att skolpersonal ibland behöver använda sin fritid för att göra anmälningarna:

[...] det beror inte bara på att det har blivit så vanligt, utan ibland känner man "nej jag har inte tid" eller "nej jag orkar inte". Jag skulle nog kunna skriva 35 sådana anmälningar på en förmiddag [...]. (Intervjuperson 9)

[...] Dessutom får man sitta på fritiden och göra det för man hinner inte på arbetstid [...] jag har suttit hemma med ipaden och fyllt i anmälningar och då kan man bli lite så [...] ja, bli lite less på det. (Intervjuperson 1)

6.3.2 Anmälningssystemen

Intervjupersonernas erfarenheter och synpunkter kring de interna systemen som används för att anmäla våldsincidenter skiljer sig åt. När det gäller systemens användarvänlighet och tidsåtgång beskrev ett flertal av intervjupersonerna att anmälningssystemen är relativt enkla att använda, med tydliga frågor och en process som inte tar orimligt lång tid. I motsats till den positiva bilden upplevde intervjuperson 3, 6 och 7 att anmälningssystemen kan vara omständiga och tidskrävande. Intervjuperson 3 framhöll att det krävs många klick för att navigera rätt och att systemen är uppbyggda med många specifika fält i stället för att tillåta en mer sammanhängande fritextbeskrivning av händelsen, vilket upplevs som frustrerande.

Även när det gäller utbildning och kunskap om hur anmälningssystemen ska användas framkom skilda erfarenheter. Intervjuperson 6, 8 och 10 uppgav att de har fått information och genomgångar om hur anmälningarna ska göras. Medan intervjuperson 1, 2 och 3 framhöll att de saknar formell utbildning kring anmälan av våld från elever. Intervjuperson 2 trodde att ökad kunskap kring anmälningssystemet sannolikt skulle leda till fler anmälningar. Dessutom efterfrågade intervjuperson 2, 4, 7 och 10 en ökad förståelse för syftet med anmälningarna. De menade att de i nuläget har begränsad insikt i varför anmälningar är viktiga och att detta behöver förklaras tydligare. Bristen på utbildning kring hur anmälningssystemet ska användas förklaras av intervjuperson 2 och oförståelsen för anmälsans syfte förklaras av intervjuperson 4:

Nej, jag har ingen aning hur jag skulle gå till väga om jag skulle vilja göra en anmälan här och nu. Men jag vet också att hade jag gått till rektorn och sagt

“det här har hänt, jag vill göra en anmälan”, då hade jag fått hjälp. [...] Men jag tror att man behöver, i stället berätta, alltså komma ut och visa hur man gör det, då tror jag att fler hade anmält. (Intervjuperson 2)

Så jag tror att skolledning och politik och så hade vunnit på att vara tydligare med att berätta varför man gör det. För vår personal tänker att man anmäler och så ska det hända någonting [...]. (Intervjuperson 4)

Vidare fanns det en upplevd osäkerhet bland intervjuperson 2 och 4 kring de exakta riktlinjerna för vad som ska anmälas. En osäkerhet som verkar vara särskilt påtaglig när det gäller verbalt våld och vad som beskrivs som mindre allvarliga fysiska incidenter. Intervjuperson 2 och 4 uppgav att de saknar tydliga riktlinjer i denna fråga. Intervjuperson 10 berättade att det finns riktlinjer inom systemet men betonade att det i slutändan krävs en individuell bedömning av dem:

Alltså det finns ju riktlinjer, och då tänker jag att de menar att man ska anmäla allt från att man säger “hora”, till att man slåss eller att man trycker ner någons religion eller etnicitet och så vidare. [...] så jo men det är inte så att det finns en lapp med detta, detta och detta. Det är lite så att du får bedöma själv, men samtidigt finns det riktlinjer genom systemet. (Intervjuperson 10)

6.4 Konsekvenser

6.4.1 Anmälan leder inte till någonting

Ett återkommande tema som framkom i intervjuerna var upplevelsen att anmälningar om våld från elever sällan leder till konkreta åtgärder. Denna känsla av att “ingenting händer” efter en anmälan återkom i samtliga intervjupersoners svar och beskrevs som en källa till frustration och hopplöshet. I förlängningen tycks det påverka benägenheten att anmäla. Trots att skolpersonalen är medveten om sitt ansvar att anmäla våld från elever, påverkar den upplevda bristen på resultat viljan att fortsätta fullfölja det. Det kan resultera i att skolpersonal avstår från att anmäla, vilket intervjuperson 4, 6, 7, 8 och 9 konstaterade:

[...] Just det här så tänker man att “nej, jag skiter i det, det händer ändå ingenting [...]. (Intervjuperson 8)

[...] Ja, vi kan anmäla det till skolan, vi kan anmäla det till KIA men vad händer? Ingenting egentligen, och det tror jag är en bidragande orsak till att man inte anmäler. (Intervjuperson 6)

Samtliga intervjupersoner framhöll att en känsla av meningslöshet uppstår när anmälningar upprepade gånger inte resulterar i någon märkbar förändring. Intervjuperson 1, 5, 6, 9 och 10 underströk att det upplevs som hopplöst att lägga tid och energi på att upprätta anmälningar, då dessa enligt deras erfarenhet ändå läggs på hög utan att resultera i någon skillnad. Liknande tankar återfanns hos intervjuperson 4, 7 och 8 som uttryckte en trötthet över att upprepade gånger göra samma anmälan när konsekvenser för eleven ändå uteblir. Uteblivna resultat upplevs som frustrerande, något intervjuperson 1 och 4 tydligt uttryckte:

Man är uppgiven och tycker att det spelar ju ingen roll, jag har gjort tio anmälningar och det blev ju ingen skillnad i alla fall, så varför ska jag göra det? Det tror jag är den största anledningen. (Intervjuperson 4)

[...] man känner en hopplöshet för man vet att det inte leder till någonting. Jag har aldrig varit med, på 13 år, om att det leder till någonting. (Intervjuperson 1)

Samtidigt framkom en alternativ strategi hos intervjuperson 2 och 3, som trots den generella avsaknaden av resultat, beskrev att det snarare kan skapa en drivkraft att intensifiera dokumentationen av våldshändelser och anmäla mer frekvent i hopp om att försöka åstadkomma en förändring.

6.4.2 Vidtagna åtgärder upplevs som svaga

Vidare framkom det i intervjuerna att även när åtgärder vidtas efter anmälningar, uppfattas de ofta som otillräckliga och svaga av skolpersonalen. Intervjuperson 5 tror att bristen på tydliga konsekvenser för eleven kan skapa en frustration där skolpersonal anser att det är verkningslöst att anmäla. Intervjuperson 5 berättade att hans frustration grundar sig i att dennes rektor prioriterar inkluderingsprinciper högt och har en övertygelse att alla barn förtjänar ytterligare chanser, vilket kan resultera i att rektorn ger för svaga åtgärder. Rektorn i fråga uppgavs även tycka att tuffare åtgärder som omplacering på annan skola är känslomässigt jobbiga att tillämpa. Intervjuperson 5

uttryckte därmed att återhållsamheten kan skapa ett missnöje bland skolpersonalen som initierat anmälan.

Även intervjuperson 3, 7 och 9 instämde i att de åtgärder som vidtas efter våldsincidenter är tama och saknar reella konsekvenser för eleven. Åtgärderna består i regel av samtal med rektorn och i bästa fall även med föräldrarna, omplacering på enheten eller i sällsynta fall en förflyttning till en annan skola. Oftast består åtgärderna av samtal mellan elev och rektor, som slutar med att eleven blir tillbakaskickad till klassrummet som om inget har hänt, vilket skapar en uppgivenhet bland skolpersonalen. Intervjuperson 9 beskrev det på följande sätt:

Det sker åtgärder, det gör det, men det är oftast ingen åtgärd [...] Men som sagt, in och prata med rektorn och sedan tillbaka i klassrummet igen efter tio minuter [...] Så det eller att de får gå hem tidigare men det ser ju inte barn i den åldern som en konsekvens, det ser dem som en belöning, att "då behöver inte jag vara i skolan till klockan tre, fan vad skönt". Tyvärr. (Intervjuperson 9)

Vidare belyste intervjuperson 7 och 9 de vidtagna åtgärdernas signalvärde och underströk att en central problematik med verkningslösa åtgärder är att de riskerar att signalera till elever att deras beteende saknar konsekvenser. Intervjupersonerna betonade dessutom att elever själva uttrycker att skolan inte agerar efter våldsincidenter:

Alla andra elever ser ju att det spelar ingen roll hur man uppför sig på skolan när det inte händer någonting, det skapar ju en otrygghet hos personalen att man vet att det inte händer någonting och att de bara kan fortsätta. (Intervjuperson 7)

[...] Jag har ju till och med elever som uttrycker till mig och säger att "ni gör inget", så de känner ju också att de har makten. Och då blir man lite så att "hmm vad ska jag säga", jag kan ju inte riktigt säga emot. (Intervjuperson 9)

En annan viktig aspekt som lyftes fram av intervjuperson 8 och 10 är att åtgärderna som vidtas efter våldsincidenter ofta saknar långsiktig verkan. Intervjuperson 8 beskrev åtgärderna som reaktiva och tillfälliga, liknande brandsläckning, där fokus snarare ligger på att hantera en akut situation snarare än att adressera de bakomliggande orsakerna.

Därmed framförde ett flertal intervjupersoner att det finns ett behov av förbättring i form av tydligare och kraftfullare åtgärder, vilket i sin tur skulle kunna resultera i ökad anmälningsbenägenhet. Intervjuperson 6 efterfrågade tuffare åtgärder från skolan som poängterar att fysiskt och verbalt våld är oacceptabelt. På samma linje argumenterade intervjuperson 9, som föreslår en mer omedelbar och tydlig åtgärd som avstängning på plats, även om hen är medveten om att det kan kollidera med skollagen och skolplikten. Därtill framhöll intervjuperson 7 att ett utökat samarbete med Socialtjänst och Polis skulle kunna öka anmälningsbenägenheten. Ett liknande resonemang förde intervjuperson 8 som önskade ett tätare samarbete med barn- och ungdomspsykiatri, där skolan skulle involveras mer i processen.

6.4.3 Återkoppling på anmälan

Intervjupersonerna lyfte även frågan om återkoppling från skolledningen efter att en anmälan om våld från en elev har upprättats. Upplevelserna varierade, ett flertal av intervjupersonerna uppfattade återkopplingen som bristfällig, medan intervjuperson 6 och 9 ansåg den vara fungerande. En återkommande problematik som beskrevs är bristen på information om vad som händer med anmälningarna. Intervjuperson 1, 5, 7 och 10 betonade att återkopplingen inte kommer per automatik efter en anmälan, utan att de själva måste ta initiativ och aktivt fråga efter information för att få återkoppling om vad som har hänt. Bristen på kommunikation genererar frustration, vilket framkom i uttalanden från intervjuperson 5 och 10:

[...] inte alltid, ibland får jag själv liksom fråga ”hur gick det nu när ni pratade med pojkarna eller med flickorna” [...] då kan socialpedagogen berätta, men det är ofta vi får komma och fråga efter återkopplingen [...]. (Intervjuperson 5)

Nej, inte en enda gång jag har gjort en anmälan har jag fått veta vad som har hänt [...]. (Intervjuperson 10)

Vidare underströk intervjuperson 10 att otydligheten i återkopplingsprocessen kan bidra till en känsla av att anmälningsarbetet är resultatlöst. Att investera tid och engagemang i att upprätta en anmälan utan att erhålla information om ärendets fortsatta hantering beskrivs ha en negativ inverkan på benägenheten att göra framtida anmälningar:

Men även det här att man vet att man kanske inte får återkopplingen. Så jag kommer göra allt det här arbetet, jag kommer lägga min tid och själ på att beskriva händelsen. Sen skickar jag i väg ärendet och så blir det kanske utsatt till utredare [...] och sen avslutas det. (Intervjuperson 10)

Intervjuperson 1, 4, 5, 7 och 10 efterfrågade bättre återkoppling och uppföljning om vad som sker med anmälningarna, och tror att det skulle kunna öka anmälningsbenägenheten. Intervjuperson 7 betonade att det bör finnas återkoppling utan att skolpersonalen själv behöver initiera den för att få svar. Även intervjuperson 1 gav uttryck för en stark önskan om återkoppling efter att en anmälan har gjorts, särskilt mot bakgrund av att det är hen som fortsätter ha den dagliga kontakten med eleven. Hen menade att skolledningen brister i detta avseende. I kontrast till detta upplevde intervjuperson 6 och 9 att återkopplingen är välfungerande. De uppgav att de får personlig återkoppling av skolledningen, där de visar omsorg för deras mående samt erbjuder stöd vid behov. Samtidigt uttryckte intervjuperson 6 en del osäkerhet och nyfikenhet kring vad som faktiskt sker med anmälningarna som registreras via anmälningsystemet.

7. Analys

I analysavsnittet redovisas och analyseras studiens resultat med hjälp av tidigare forskning och de teoretiska ansatserna, vilka utgörs av *frontlinjebyråkrater* och *levande rätten*. Utifrån den tematiska innehållsanalysen identifierades följande fyra huvudteman: *attityder, relationer, organisatoriska faktorer* och *konsekvenser*, samt tio subteman. Dessa teman ligger till grund för att besvara studiens frågeställningar: 'Vilka faktorer, upplever skolpersonal, kan få dem att välja att inte anmäla våld från elever?'. 'Vilka förbättringsåtgärder skulle kunna vidtas för att öka benägenheten att anmäla våld från elever?'.

7.1 Attityder

7.1.1 Anmälningskultur

Överlag upplevde ett flertal intervjupersoner att det råder en positiv inställning till att upprätta en anmälan om de utsatts för våld från elever. Däremot hade intervjuperson 9 en mer negativ inställning, driven av hopplöshet, till att anmäla incidenter. Ett annat perspektiv gav intervjuperson 5, som trots en positiv grundinställning på sin nuvarande

skola uttryckte en osäkerhet kring hur den egna anmälningbenägenheten skulle påverkas i en annan skolkultur. Detta pekar på hur den lokala arbetsplatskulturen, den levande rätten, kan forma individens agerande (Banakar 2012, s. 18). Enligt den levande rätten utvecklar sociala sammanslutningar egna informella normer och förväntningar som i praktiken styr medlemmarnas beteende, ibland i högre grad än formella skyldigheter (Urinboyev 2020, s. 148). Intervjuperson 5:s reflektion tyder på en medvetenhet om att dessa informella normer kan variera mellan olika skolor och därmed påverka anmälningbenägenheten. Om den levande rätten präglas av en tyst acceptans att en del händelser inte anmäls kan det leda till att skolpersonalen avstår från att anmäla, trots att de vet att de borde.

Mot bakgrund av denna komplexitet och de potentiella variationerna i anmälningkulturen efterfrågade intervjuperson 6 en mer gemensam anmälningkultur. Därtill lyfte intervjuperson 2 ett behov av en stärkt och mer konsekvent anmälningkultur där även små kränkningar rutinmässigt anmäls. Att det inte är ett självklart beslut att anmäla små kränkningar förklaras genom att frontlinjebyråkrater arbetar inom en komplex och ofta oförutsägbar arbetsmiljö. Denna arbetsmiljö tvingar ofta dem att fatta subjektiva beslut, vilket Lipsky menar medför en risk för inkonsekventa beslut eller framväxt av informella normer inom arbetsgruppen (Lipsky 2010, s. 13-14). Därtill kan den lokala anmälningkulturen påverka individers agerande. Sociala sammanslutningar utvecklar tillsammans egna informella normer och förväntningar som styr individers agerande (Banakar 2012, s. 18). Dessa informella normer kan påverka skolpersonals anmälningbenägenhet och kan ha en större påverkan på deras agerande än förväntan att anmäla (Urinboyev 2020, s. 148).

För att motverka en godtycklig och inkonsekvent anmälningkultur är det av vikt att det finns en tydlig och konsekvent praxis där allt våld tas på allvar och dokumenteras. En tydlig och konsekvent praxis skulle minska utrymmet för subjektiva bedömningar och i stället skapa en mer enhetlig och förutsägbar hantering av våldsincidenter. Enligt 20 kap. 1 § BrB straffas den som underlåter att agera vid barns utsatthet, detta framstår som problematiskt enligt författarna då det inte råder samma skyldighet när våld riktas mot skolpersonal. Denna rättsliga tystnad riskerar att signalera att våld mot skolpersonal är mindre allvarligt eller mindre värt att dokumentera, trots att konsekvenserna kan vara både omfattande och långvariga.

7.1.2 Normalisering

Vidare framträdde ett mönster i intervjuerna där verbalt våld har blivit en normaliserad del av skolans vardag, vilket inverkar på skolpersonals benägenhet att anmäla verbalt våld. Ett flertal intervjupersoner uttryckte att mindre kränkningar, i form av verbalt våld, förekommer frekvent och i praktiken slutar att uppfattas som något som bör anmälas. Intervjuperson 5 förklarade att skolpersonal tenderar att förminska händelser och om varje verbal kränkning skulle anmälas, skulle det leda till en oproportionerlig stor mängd anmälningar varje dag. Detta verkar ha lett till en förskjutning i vad som betraktas som angeläget att anmäla.

Normaliseringen framstår inte enbart som en kollektiv process, utan är även något som har utvecklats över tid, där både språkbruk och respekt för vuxna har förändrats åt det negativa. Intervjuperson 3 uttryckte att det råder en konsensus om att fysiskt våld alltid bör anmälas, vilket understryker att tröskeln är högre för verbalt våld. Lipsky förklarar detta genom att skolpersonal utvecklar strategier som förenklar arbetet, minskar efterfrågan på resurser och skapar förutsägbarhet i vardagen. Detta för att hantera hög arbetsbelastning och emotionell press (Lipsky 2010, s. 83, 101). Att successivt sluta reagera på verbalt våld, som intervjuperson 2 beskrev, kan ses som en sådan strategi. Det skapar arbetsro men underminerar samtidigt anmälningssystemets funktion. Denna typ av anpassning sker ofta i konflikt med officiella *policys*, men upplevs samtidigt som nödvändig (ibid. s. 86).

I skolans kontext tycks det ha utvecklats en normativ ordning där en specifik nivå av verbalt våld accepteras som en del av lärarrollen. Intervjuperson 7 framhöll att verbalt våld har blivit normaliserat och att det finns en uppfattning om att lärare förväntas tåla detta våld. Därtill drog intervjuperson 5 paralleller till andra yrken och menade att det finns en intern norm att lärare "får ta lite". Det bekräftas även av israelisk forskning, där Tarablus och Yablon (2023a, s. 1098) visar hur yrkets professionella ideal kan motverka hjälpsökande. Lärare förväntas utöva tillräcklig auktoritet för att hantera våld på egen hand, och att be om hjälp kan uppfattas som ett tecken på svaghet. Därtill kan denna ängslan för stigmatisering bidra till en ovilja att söka hjälp (Tarablus & Yablon 2023b, s. 10706, 10715). Denna föreställning att lärare "får ta lite" står dock i skarp kontrast till det rättsliga skydd som ska verka. Enligt 17 kap. 1 § BrB är det straffbart att utöva våld eller

hot mot en tjänsteman i samband med myndighetsutövning. Skyddet förstärks ytterligare i 17 kap. 5 § BrB, där skolpersonal uttryckligen nämns som en särskilt skyddsvärd grupp. Att sådana normer ändå lever kvar tyder på ett glapp mellan lagstiftning och yrkesvardag, där det formella skyddet inte alltid omsätts i praktiken. Det tolkas med hjälp av den levande rätten, där det informella normsystemet inom en social sammanslutning, i detta fall skolan, påverkar beteendet mer än formella regler (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148).

I förhållande till den levande rätten kan uppfattningen om att skolpersonal förväntas tåla verbalt våld ses som en normstruktur som verkar inom skolans sociala sammanslutning (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148). De oskrivna reglerna om självständighet och tålighet verkar vara djupt internaliserade och överskuggar förväntningen om att anmäla kränkningar. Uppfattningen om vad som "bör" tålas verkar därmed hindra anmälningar. Samtidigt belyser Lipsky (2010, s. 149) att frontlinjebyråkrater ofta upplever en maktlöshet och hänvisar till systemets begränsningar för att motivera passivitet, trots att de i praktiken har en betydande diskretionär makt. I skolans fall blir detta tydligt när skolpersonal avstår från att anmäla för att undvika konsekvenser såsom ökad arbetsbörda eller byråkratisk belastning.

7.2 Relationer

7.2.1 Rektorer och kollegor

Relationen till skolledningen framhölls av ett flertal intervjupersoner som en bidragande faktor för huruvida våld från elever anmäls. I de fall där rektorer beskrevs som tillgängliga och stödjande tycks en trygg arbetsmiljö ha etablerats, vilket i sin tur kan främja en högre benägenhet att anmäla. Denna uppfattning delades av fem intervjupersoner. Samtidigt framkom motsatta erfarenheter. Exempelvis uppgav intervjuperson 2 att stöd endast erbjuds om det uttryckligen efterfrågas, medan intervjuperson 1 berättade att hen uppfattades som "jobbig" efter att ha visat sin skada för rektorn. Därmed efterfrågade intervjuperson 1 att skolledningen bör ta skolpersonalen på allvar och vara lyhörd inför deras behov. Intervjuperson 4 framhöll dessutom att frågor från skolledningen ibland förmedlar skuld snarare än stöd. De motsatta erfarenheterna överensstämmer med amerikansk forskning, där lärare har rapporterat att skolledningar tenderar att förminska våldets allvar, friskriva sig från ansvar eller lägga skulden på läraren (McMahon et al.

2020, s. 1048; McMahon et al. 2017, s. 507; Peist et al. 2024, s. 228; Peist et al. 2020, s. 557). Däremot indikerar amerikansk forskning att skolledningar ibland kan prioritera elevers eller vårdnadshavares perspektiv framför lärares (Peist et al. 2024, s. 557-558), men denna tendens återkom inte i studiens resultat.

Vidare berättade intervjuperson 5 att en tidigare rektor aktivt ville begränsa anmälningar, vilket illustrerar hur organisatoriska mål kan ges företräde framför arbetsmiljön. Det motsäger 3 kap. 3a § AML, som anger att arbetsgivaren har en skyldighet att omedelbart anmäla allvarliga tillbud och svårare personskador till Arbetsmiljöverket. Amerikansk forskning visar liknande resultat där det råder en problematik i att skolans rykte prioriteras framför en anmälan (McMahon et al. 2017, s. 508). Detta exempel förklaras genom Lipsky (2010, s. 18-19) som menar att det kan uppstå en intressekonflikt mellan frontlinjebyråkrater, i detta fall skolpersonal, och överordnade. Medan skolpersonal strävar efter att minimera vardaglig stress och fara, kan ledningen i stället ha fokus på effektivitet, statistik och skolans anseende (ibid. s. 18-19).

Tidigare forskning beskriver även hur en krävande arbetsmiljö kan leda till att lärare känner sig isolerade i sin problemhantering och därmed mindre benägna att söka hjälp (Tarablus & Yablon 2023a, s. 1098). Denna känsla av isolering framkom inte lika starkt i denna studies resultat, vilket kan bero på det generellt starka kollegiala stödet som har rapporterats. Den öppna samtalskulturen tyder på ett normklimat där hjälpsökande är både legitimt och förväntat. Utifrån teorin om den levande rätten, förstås detta som att skolans levande rätt aktivt främjar ett stödjande beteende mellan kollegor (Urinboyev 2020, s. 147-148). Resultatet utmanar däremot israelisk forskning som lyfter att lärare som söker hjälp kan uppleva det som stigmatiserade (Tarablus & Yablon 2023b, s. 10706), men kan bekräfta att mindre erfarna lärare tenderar att vara mer öppna för kollegialt stöd (Bounds & Jenkins 2016, s. 342; Tarablus & Yablon 2023b, s. 10707, 10715). Hos mindre erfarna lärare ses kollegialt stöd som en naturlig del av arbetsdagen (Bounds & Jenkins 2016, s. 342; Tarablus & Yablon 2023b, s. 10707, 10715), men i jämförelse med denna studies resultat betraktas kollegialt stöd som en naturlig del oavsett skolpersonals yrkeserfarenhet. Om ett sådant normsystem, präglad av öppenhet och stöd saknas, riskerar däremot tystnad att dominera, vilket kan göra anmälningar till något avvikande.

7.2.2 Elever

Skolpersonals relation till sina elever kan även ha en inverkan på anmälningsbenägenheten. Intervjuperson 1 beskrev exempelvis hur kunskap om en elevs diagnos och medicinering skapar förståelse för aggressivt beteende, vilket i sin tur påverkar bedömningen av om händelsen bör anmälas. På liknande sätt menade intervjuperson 9 att det finns ett underförstått krav att visa överseende gentemot elever i behov av särskilt stöd. Detta förklaras genom Lipskys begrepp diskretionär makt, där skolpersonal agerar inom ett handlingsutrymme och själva tolkar hur regelverk ska användas och gör subjektiva bedömningar utifrån elevernas individuella situationer (Lipsky 2010, s. 13-14). Det innebär att det kan finnas en förväntan att anmäla våld, men att i praktiken avgör skolpersonalen vad som är värt att anmäla. Lipsky (ibid. s. 15, 161) framhåller att frontlinjebyråkraters arbete är svårstyrkt eftersom det kräver just dessa situationsbundna anpassningar. Därtill kan det leda till inkonsekventa beslut och informella rutiner (ibid. s. 13).

Vidare blir relationens emotionella dimension särskilt tydlig då fyra intervjupersoner uttryckte att det kan finnas en oro för att anmälningar kan skada relationen till eleven. Intervjuperson 5 berättade att en god kontakt med en elev försämrades efter en anmälan, vilket i praktiken kan skapa en tveksamhet inför framtida anmälningar. Intervjuperson 10 uttryckte att ett fungerande samspel med elever väger tungt i det dagliga arbetet, där hen uttryckte vikten av dialog. Samtal kan därmed bli ett verktyg för konfliktlösning och sådana strategier fungerar som ett sätt att förenkla arbetsbördan (Lipsky 2010, s. 83, 101).

Fem intervjupersoner framhöll att de även kan välja att avstå från att anmäla våld från elever då de gör professionella avväganden med elevens bästa i fokus. När dessa intervjupersoner resonerade kring vad som är för elevens bästa, antyder detta att det har utvecklats en kollektiv norm där empati, förståelse och relationellt arbete värderas högre än förväntan att anmäla. Denna norm verkar ha ett starkare genomslag i skolpersonals faktiska beteende än den upplevda förväntan att anmäla (Urinboyev 2020, s. 148), vilket kan förklara varför anmälningar ibland uteblir.

7.2.3 Föräldrar

Utöver relationen som skolpersonal har till arbetskollegor och elever, upplevde fem intervjupersoner att föräldrar kan reagera starkt på anmälningar. Ilska, hot eller emotionella utbrott från vårdnadshavare beskrevs som energikrävande, oförutsägbara och ibland direkt skrämmande. Tidigare forskning, från USA och Australien, belyser denna aspekt och visar att föräldrar ofta är konfrontativa och ovilliga att ta ansvar för sina barns handlingar (Erskine et al. 2023, s. 928; Peist et al. 2024, s. 227).

Lipsky förklarar detta genom att frontlinjebyråkrater, i direkt kontakt med föräldrar, kan försöka minimera konflikter och emotionella påfrestningar (Lipsky 2010, s. 18-19). Genom att avstå från att anmäla kan skolpersonal undvika arbetskrävande uppföljningar och potentiellt hotfulla situationer från vårdnadshavare. I en pressad vardag med en låg grad av övervakning (ibid. s. 27-28, 50), kan detta bli en strategi för att hantera komplexiteten i arbetet, även om det innebär att förväntningen att anmäla åsidosätts. Därtill kan det inom skolans sociala sammanhang existera en informell norm att undvika åtgärder som kan förstöra relationen till föräldrar. Om tidigare erfarenheter är präglade av starka reaktioner, kan det leda till att skolpersonal inte orkar ta konflikten igen, vilket både intervjuperson 2 och 6 förklarade. Denna norm blir därmed en del av skolans inre ordning (Urinboyev 2020, s. 147-148), och kan påverka skolpersonals beteende i praktiken mer än förväntningen att anmäla.

7.3 Organisatoriska faktorer

7.3.1 Tid och ork

Den mest framträdande organisatoriska begränsningen är den höga arbetsbelastningen och den därtill kopplade tidsbristen. Ett flertal av intervjupersonerna beskrev en intensiv arbetsdag där det är en utmaning att finna utrymme för de administrativa uppgifter som en anmälan innebär. Detta försvåras, enligt intervjuperson 2 och 3, av en upplevd personalbrist som gör det svårt att frigöra personal för att hantera en anmälan i stunden. Dessa sammantagna erfarenheter överensstämmer väl med Lipskys beskrivning av frontlinjebyråkraternas arbetssituation, som präglas av just hög arbetsbelastning och begränsade resurser. De begränsade resurserna som Lipsky tar upp är även de som framkommit under intervjuerna, nämligen tidsbrist och personalbrist (Lipsky 2010, s. 5,

27-28). Denna bild av en krävande arbetsmiljö, ofta orsakad av underbemanning och resursbrist, belyser även amerikansk forskning (Zinter et al. 2024, s. 389).

Den höga arbetsbelastningen medför enligt intervjuperson 1 och 9 att skolpersonal tvingas samla på sig flera incidenter för att göra anmälningarna vid ett senare tillfälle. Fyra intervjupersoner beskrev även att orkeslösheten som skolpersonal upplever medför att de aktivt undviker att anmäla, särskilt när det gäller vad som upplevs som mindre allvarliga men frekventa incidenter. Zinter et al. beskriver hur en sådan pressad miljö inte bara begränsar lärarens förmåga att effektivt utföra sitt arbete och möta elevers beteendemässiga behov, utan även leder till känslor av överbelastning, utmattning och otillräcklighet (Zinter et al. 2024, s. 389). Den tidigare forskningen stämmer delvis överens med denna studies resultat. I denna studie uttryckte intervjupersonerna en orkeslöshet, däremot framkom inte samma explicita beskrivningar av överbelastning och otillräcklighet.

För att hantera denna press och förenkla en komplex vardag utvecklar frontlinjebyråkrater egna strategier (Lipsky 2010, s. 83, 101). Att samla på sig flera incidenter för att göra anmälan vid ett senare tillfälle eller undvika anmälan av mindre allvarliga incidenter, kan tolkas som sådana strategier (ibid. s. 83, 101). Även om dessa anpassningar kan ses som rationella ur ett individperspektiv för att hantera arbetsbördan, riskerar de att underminera anmälningssystemets syfte och leda till en systematisk underrapportering. Lipsky diskuterar hur frontlinjebyråkrater kan förminska sitt eget handlingsutrymme genom att hänvisa till regelverk eller framställa sig som maktlösa, även när de i praktiken har möjlighet att använda sin diskretionära makt (ibid. s. 149). Konsekvensen av dessa anpassningar blir, med stöd i den levande rätten, att en informell norm riskerar att etableras inom arbetsgruppen. Denna oskrivna regel kan innebära att det blir praxis att inte anmäla mindre incidenter eller att skjuta upp anmälningar för att undvika ytterligare arbetsbörda. Denna levande rätt kan i förlängningen riskera att försvaga det formella anmälningssystemets syfte och legitimitet (Banakar 2012, s. 18).

7.3.2 Anmälningssystemen

Utöver tid och resursbrist framkom även en osäkerhet kring själva anmälningssystemen. De begränsade resurserna som frontlinjebyråkraternas arbetsmiljö omfattas av innefattar även brist på utbildning i att hantera komplexa situationer (Lipsky 2010, s. 5, 27-28). Intervjuperson 1, 2 och 3 menade att de saknar tillräcklig utbildning i hur anmälningssystemen ska användas, intervjuperson 2 framhöll att om skolpersonalen hade haft större insikt i anmälningssystemet skulle detta troligtvis bidra till att fler incidenter hade anmälts. Den upplevda otydlighet kring anmälningssystemen kan förstås utifrån Lipskys resonemang om att frontlinjebyråkraternas komplexa och oförutsägbara arbetsmiljö gör det svårt att detaljstyra deras agerande genom strikta regler och riktlinjer (ibid. s. 15, 161). Detta tvingar dem att i stor utsträckning förlita sig på sin diskretionära makt och göra subjektiva bedömningar i varje enskilt fall. Enligt Lipsky kan denna subjektivitet leda till inkonsekventa beslut, men också till framväxten av informella normer inom arbetsgruppen (ibid. s. 13).

Fyra intervjupersoner efterfrågade en djupare förståelse för syftet med anmälningarna. Dessutom efterfrågade intervjuperson 2 och 4 tydligare riktlinjer kring vilka incidenter som ska anmälas. När skolpersonal upplever bristande utbildning eller oklara riktlinjer leder det till att bedömningen av vilka incidenter som ska anmälas varierar eller att informella normer frodas fritt. Detta är i linje med den levande rätten som förklarar att avsaknaden av tydliga och gemensamt förstådda formella direktiv leder till att egna informella normer, formade av den dagliga praktiken, tar över. När den formella rätten upplevs som diffus eller dess syfte oklart blir den levande rätten den styrande principen för skolpersonals agerande (Urinboyev 2020, s. 148). Detta tyder på ett behov av tydligare och ökade *policys* för hur och vad som ska anmälas.

7.4 Konsekvenser

7.4.1 Anmälan leder inte till någonting

Ett framträdande tema i resultatet synliggör en problematisk upplevelse hos samtliga intervjupersoner som uttryckte uppfattningen att det inte händer någonting med deras anmälningar. Själva anmälningsprocessen tenderar därmed att uppfattas som en symbolisk handling snarare än ett medel för att uppnå förbättring. Fem intervjupersoner framhöll att det skapar en frustration och uppgivenhet, vilket kan resultera i att

skolpersonal avstår från att anmäla framtida incidenter. När skolpersonalen, i egenskap av frontlinjebyråkrater, upplever att deras anmälningar inte får någon effekt kan de utveckla alternativa handlingsstrategier för att hantera situationen (Lipsky 2010, s. 83). Att avstå från att anmäla, när erfarenheten säger att "ingenting händer ändå", kan betraktas som en sådan strategi och ett sätt att skydda sig mot den emotionella påfrestning det tar när anmälningar återigen inte resulterar i någon konkret förändring.

Vidare kan upplevelsen av att anmälningar läggs på hög, och att skolpersonal får göra samma anmälning flera gånger, vilket intervjuperson 7 och 8 uttryckte, förstås i ljuset av den levande rätten. Om den kollektiva erfarenheten bland skolpersonal präglas av föreställningen att anmälningar om elevers våld är verkningslösa, föreligger en risk för att en informell normbildning uppstår inom skolan som social sammanslutning. Denna normbildning kan ta sig uttryck i en levande rätt, där den implicita regeln blir att det saknas syfte att anmäla (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148). En sådan informell norm, som vilar på gemensamma erfarenheter, riskerar då att internaliseras av skolpersonalen och därmed utöva ett större inflytande på deras handlingsmönster än den upplevda förväntan att anmäla våld från elever. Följaktligen finns risken att ett parallellt normsystem etableras inom skolan, där underlåtenhet att anmäla uppfattas som rationellt, och ibland som ett förväntat beteende. Den levande rättens normativa kraft kan därmed få ett starkare grepp om skolpersonals agerande än deras upplevda förväntan att anmäla.

Det är även intressant att notera att ett fåtal intervjupersoner, intervjuperson 2 och 3, trots den generella uppgivenheten, beskrev en motsatt strategi, där de fortsätter anmäla i förhoppning om att på sikt kunna bidra till en förändring. Dessa undantag visar, i enlighet med Lipskys teori, att det finns individuella variationer i hur frontlinjebyråkrater förhåller sig till sitt yrkesutövande och att personlig erfarenhet och värdegrund kan spela roll (Lipsky 2010, s. 13-14). Att intervjuperson 2 och 3 väljer att agera trots återkommande avsaknad av påtagliga resultat kan tolkas som ett uttryck för ett ansvarstagande. Dessa individer kan anse att en anmälan inte enbart är ett medel för att uppnå omedelbara konsekvenser. Det kan handla om att upprätthålla en princip om rättvisa där anmälan blir ett sätt att markera att det inträffande är oacceptabelt, även om en anmälan inte alltid resulterar i konkreta åtgärder.

7.4.2 Vidtagna åtgärder upplevs som svaga

Studiens resultat tyder även på att ett flertal av intervjupersonerna upplevde att de åtgärder som vidtas efter anmälningar om våld från elever ofta är svaga och utan reella konsekvenser för eleven. Upplevelsen skapar en känsla av uppgivenhet hos skolpersonalen, vilken riskerar att undergräva deras förtroende för anmälningssystemet. Intervjuperson 5 framhöll en potentiell målkonflikt inom skolan, där hens rektors prioritering av inkluderingsprinciper och övertygelsen att alla barn förtjänar ytterligare chanser kan stå i motsättning till skolpersonals behov av tydliga och märkbara konsekvenser för att upprätthålla en trygg arbetsmiljö (Lipsky 2010, s. 44). Intervjuperson 5:s upplevelse av att rektorn har svårt att tillämpa tuffare åtgärder, kan belysa hur ledarskapets diskretionära maktutövning inte alltid är i samklang med frontlinjebyråkraternas, skolpersonals, behov (ibid s. 13-14). Det kan resultera i en känsla att skolpersonals erfarenheter inte tas på allvar, vilket kan minska deras fortsatta anmälningsbenägenhet.

Att åtgärderna efter våldsincidenter ofta består av samtal med rektorn, varefter eleven återgår till klassrummet som om inget hänt, vilket berättades av intervjuperson 3, 7 och 9, återspeglar en kortsiktig handlingslogik som är karakteristisk för organisationer under press (Lipsky 2010, s. 29). Detta trots att lämpliga och proportionerliga disciplinära åtgärder ska vidtas om en elev bryter mot ordningsregler eller begår en allvarlig förseelse enligt skollagen 5 kap. 9-10 §§ (SFS 2010:800). Fokus vid en kortsiktig handlingslogik tenderar att ligga på att hantera den akuta situationen snarare än de bakomliggande orsakerna (Lipsky 2010, s. 29). Intervjuperson 8:s beskrivning av åtgärderna som likvärdiga med brandsläckning blir talande i detta sammanhang och vittnar om att skolpersonalen upplever åtgärderna som otillräckliga. Det överensstämmer även med amerikansk forskning, där det framkommer att lärare upplever det som meningslöst att anmäla när elever omedelbart återförs till klassrummet utan tydliga repressalier. Således kan denna forskning, trots sin förankring i ett annat utbildningssystem, härledas till en svensk skolkontext (Peist et al. 2020, s. 559).

Intervjuperson 7 och 9 underströk att de bristfälliga åtgärder som vidtas efter våldsincidenter riskerar att signalera till elever att deras beteende inte får några påtagliga konsekvenser. Det kan bidra till framväxten av en levande rätt inom skolan, där både

elever och skolpersonal internaliserar en norm som signalerar att oacceptabelt beteende inte leder till kännbara repressalier (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148). En sådan levande rätt kan verka hämmande på skolpersonals vilja att anmäla. Intervjuperson 9:s redogörelse för hur elever uttrycker att skolan inte gör någonting och därigenom upplever sig ha makten, visar hur den levande rätten kan internaliseras av eleverna själva. Att elever kan uppfatta åtgärder som att bli hemskickad som en belöning, är ett indicium på att även eleverna uppfattar insatserna som svaga. Det kan resultera i en negativ spiral, där skolpersonals anmälningsbenägenhet och elevers respekt för regler försvagas.

För att motverka den upplevda otillräckligheten hos åtgärderna som följer på våldsincidenter, efterfrågade intervjuperson 6 och 9 tydligare och kraftfullare åtgärder för att öka anmälningsbenägenheten. Intervjuperson 9 framhöll att avstängning på plats är en önskvärd åtgärd. Dessa önskemål om starkare konsekvenser stöds av amerikansk forskning, där det framgår att åtgärder som avstängning eller relegering i störst utsträckning bidrar till lärares nöjdhet med hanteringen av våld från elever (McCluskey et al. 2024, s. 519). Forskning visar även att tillfredsställelsen med disciplinära åtgärder har ett positivt samband med lärares benägenhet att anmäla våld (Moon et al. 2021, s. 7277).

7.4.3 Återkoppling på anmälan

Ett flertal av intervjupersonerna framhöll att återkopplingen från skolledningen efter en anmälan om våld från elever är bristfällig, och att information om anmälnans vidare hantering sällan når dem. Fyra intervjupersoner betonade att de själva behövt fråga skolledningen för att få svar. Frontlinjebyråkrater, i egenskap av skolpersonal, som dagligen fattar beslut gällande sina elever och agerar i direkt kontakt med dem, behöver återkoppling på sina beslut för att uppleva att deras insatser tas på allvar av skolledningen (Lipsky 2010, s. 8-9). När information om en anmälan uteblir, eller endast erhålls efter eget initiativ, vilket fyra intervjupersoner beskrev, skapas en osäkerhet kring anmälningens värde och effekt. Intervjuperson 10:s erfarenhet av att aldrig ha fått information om anmälningars utfall, tyder på en strukturell brist snarare än enstaka misstag. Osäkerheten kring anmälnans värde och effekt riskerar i förlängningen att upplevas som en meningslös investering av tid och engagemang, som anses ta mer än vad det ger.

Vidare kan bristen på återkoppling bidra till etablerandet av informella normer inom skolan. En fungerande återkopplingsprocess skulle utgöra en del av skolans inre ordning och fungera som en signal att anmälningsprocessen resulterar i någon form av hantering (Urinbojev 2020, s. 148). När sådan återkoppling uteblir kan det i stället formas en levande rätt, där den oskrivna regeln blir att anmälningar är en formalitet utan verkligt gensvar (Banakar 2012, s. 18). Som intervjuperson 10 betonade, kan det ha en negativ inverkan på motivationen att göra framtida anmälningar då erfarenheten är att ansträngningen är förgäves utan utfall.

Det är tydligt att en förbättrad återkoppling och uppföljning, enligt fem intervjupersoner skulle kunna öka anmälningsbenägenheten. Intervjuperson 7:s poäng att återkoppling bör ske utan att skolpersonalen själv behöver initiera kontakt är av central betydelse för utvecklingen av ett anmälningsystem som upplevs som funktionellt. Avsaknaden av återkoppling fungerar inte enbart som en källa till frustration, utan kan förstärka uppfattningen att anmälningar inte leder till konkreta resultat. Det kan bidra till en arbetsplatskultur där våld från elever riskerar att bli underrapporterat, vilket försvagar skolans kapacitet att agera förebyggande.

8. Avslutande diskussion

I följande avsnitt förs en reflekterande diskussion kring studiens resultat. Här redogörs även för de slutsatser som dras i relation till studiens syfte och frågeställningar. Avslutningsvis presenteras förslag på framtida forskning.

8.1 Diskussion

Resultatet blottlägger en paradoxal anmälningskultur. Å ena sidan uppmuntras skolpersonal att anmäla våld från elever, å andra sidan är framför allt verbalt våld så normaliserat att det sällan anmäls. Föreställningen att lärare "får ta lite" kan förstås genom den levande rätten, där en tyst norm formas om att en specifik mängd våld är en del av yrkesrollen, vilket kan minska anmälningsbenägenheten (Banakar 2012, s. 18; Urinbojev 2020, s. 148). Uppfattningen att verbalt våld är något som ska tålas förstärks även av 3 kap. 3a § AML, som anger att endast allvarligare våldsincidenter behöver anmälas till Arbetsmiljöverket av arbetsgivaren. Avsaknaden av krav på att anmäla

verbalt våld som faller utanför ramen för allvarligare våldsincidenter bidrar till att dessa händelser inte omfattas av det formella regelverket, vilket i praktiken begränsar möjligheten att synliggöra och hantera dem. Däremot väcks frågan om vilka händelser som omfattas av allvarligare våldsincidenter och var gränsen för dessa egentligen dras. Det blottlägger hur bedömningen av vad som uppfattas som "allvarligt" respektive "normalt" att tåla är subjektiv och kan variera mellan skolpersonal och arbetsgivare.

Skolpersonal har en rättslig plikt att agera vid misstanke om att en elev utsatts för brott, enligt 20 kap. 1 § BrB. I kontrast saknas en lagstadgad skyldighet för skolpersonal att anmäla våld när de själva är utsatta av elever. Därmed har elever en större chans att få upprättelse än skolpersonal när de utsätts för våld, eftersom skolpersonal faktiskt har en skyldighet att anmäla allt våld som elever blir utsatta för. Avsaknaden av en juridisk skyldighet att anmäla våld mot skolpersonal från elever kan därmed signalera att detta våld är mindre prioriterat, vilket riskerar att underminera principen om allas lika rätt till trygghet i skolan (Skolverket 2025).

Vidare har relationer en betydelse för skolpersonals anmälningsbenägenhet. De flesta intervjupersonerna upplevde skolledningen som tillgänglig och stödjande, men några vittnade om att stöd endast erbjuds vid efterfrågan, skuldbeläggning eller ett tidigare försök att begränsa anmälningar. Även relationer till elever och föräldrar påverkar anmälningsbenägenheten och belyser hur skolpersonals diskretionära makt används (Lipsky 2010, s. 13-14). Hänsyn till elevens bästa, elevens diagnos eller oro för att skada relationer blir då legitima skäl att avstå från anmälan. Enligt författarna är det problematiskt hur denna hänsyn till relationer, som i grunden kan vara välmenande, samtidigt bidrar till färre anmälningar från skolpersonal. Detta hänsynstagande förstärker återigen hur elevens välmående prioriteras framför skolpersonals välmående även när eleven utövar våld.

Även organisatoriska hinder inverkar på skolpersonals anmälningsbenägenhet. Trots att arbetsgivaren har en skyldighet enligt 3 kap. 3a § AML, att anmäla allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket, behöver skolledningen först få vetskap om våldsincidenten. Därför är en förutsättning att skolpersonal själva anmäler våldsincidenten internt. Men som framgått i denna studie råder det bland annat tidsbrist, personalbrist och brist på utbildning i hur en anmälan ska göras, vilket i sin tur minskar anmälningsbenägenheten.

Detta understryker att skolpersonals möjlighet till att anmäla våld från elever i praktiken blir verkningslös om de inte ges reella förutsättningar till att upprätta en anmälan. När vardagen redan är pressad och anmälningsprocessen upplevs som betungande, kan det då framstå som rationellt att avstå eller skjuta upp anmälan.

Den mest kritiska insikten från studien är skolpersonals upplevelse av att anmälningarna inte leder till någonting, vilket är oroande eftersom det minskar benägenheten att anmäla. Åtgärderna som vidtas efter att elever utövat våld mot skolpersonal uppfattas av studiens intervjupersoner som svaga. När våld inte får tydliga konsekvenser, signaleras handlingarna som acceptabla och anmälningarna som meningslösa. Det riskerar att skapa en levande rätt, där normer om att oacceptabelt beteende inte får konsekvenser internaliseras av både skolpersonal och elever (Banakar 2012, s. 18; Urinboyev 2020, s. 148). Enligt skollagen 5 kap. 7-23 §§ (SFS 2010:800) finns det åtgärder som kan vidtas för att disciplinera elever, dessa ska vara proportionerliga och anpassade till situationen. Trots det efterfrågade denna studies intervjupersoner tydligare och kraftfullare åtgärder för att öka anmälningsbenägenheten, vilket tyder på att åtgärderna inte ses som proportionerliga till elevens handlande. Därmed kan det finnas ett behov av att granska hur och i vilken utsträckning åtgärderna, enligt skollagen 5 kap. 7-23 §§ (SFS 2010:800), faktiskt tillämpas i praktiken.

8.2 Slutsatser

Studien avsåg att undersöka vilka faktorer som påverkar skolpersonals beslut att avstå från att anmäla elevers våld, med särskilt fokus på hur vardagliga erfarenheter, organisatoriska faktorer och informella normer påverkar deras anmälningsbenägenhet. Studiens första frågeställning lyder 'Vilka faktorer, upplever skolpersonal, kan få dem att välja att inte anmäla våld från elever?'. Här visar resultatet att normaliseringen av verbalt våld bidrar till en underrapportering. Därtill finns en förväntan på att skolpersonal ska tåla en specifik mängd våld som en del av yrkesrollen. Skolledningen kan ha en negativ inverkan om den upplevs som skuldbeläggande eller försöker begränsa antalet anmälningar. Vidare kan rädslan för att förvärra elevens situation utgöra en hämmande faktor. Detsamma gäller vid kännedom om elevens diagnos och medicinering. Rädsla för konflikter eller direkta hot samt tidigare erfarenhet av ilska reaktioner från föräldrar kan resultera i att skolpersonal avstår från att anmäla. De organisatoriska faktorerna som

begränsar anmälningsbenägenheten är tidsbrist, personalbrist och hög arbetsbelastning. Därtill saknas det utbildning kring anmälningsystemen och en förståelse för syftet med att anmäla. Slutligen skapar upplevelsen av att anmälningar inte leder till någonting en känsla av frustration och hopplöshet. Åtgärderna som vidtas uppfattas ofta som otillräckliga, svaga och kortsiktiga, snarare som brandsläckning än långsiktiga lösningar. Vidare upplevs återkopplingen från skolledningen ofta som bristfällig, där skolpersonal inte får information om vad som sker med deras anmälan, vilket förstärker känslan av att anmälningsprocessen är resultatlös.

Studiens andra frågeställning ämnar att besvara 'Vilka förbättringsåtgärder skulle kunna vidtas för att öka benägenheten att anmäla våld från elever?'. Resultatet visar att det efterfrågas en mer gemensam anmälningskultur, där även små kränkningar anmäls. En annan förbättring är önskan om att skolledningen ska ta skolpersonalen på allvar och lyssna på deras erfarenheter och oro. Vidare hade ökade resurser i form av tid och personal kunnat främja benägenheten att anmäla. Gällande anmälningsystemen finns behov av ökad kunskap kring hur man går till väga samt en djupare förståelse för syftet med anmälningarna. Därtill efterfrågas tydligare och kraftfullare åtgärder som signalerar att oacceptabelt beteende får konsekvenser, exempelvis avstängning på plats. Ett ökat samarbete med myndigheter framhålls även kunna främja anmälningsbenägenheten. Slutligen önskas bättre återkoppling på anmälningar från skolledningen, där skolpersonalen får information om hur ärendet hanteras, vilket hade ökat benägenheten att anmäla våld från elever.

8.3 Framtida forskning

Förslag till framtida forskning kan vara att genomföra en kvantitativ studie i form av en enkätundersökning bland skolpersonal. Detta skulle möjliggöra ett mer representativt urval vilket kan generera ett mer generaliserbart resultat. En kvantitativ ansats skulle därmed kunna komplettera denna studies kvalitativa insikter med ett bredare statistiskt underlag. Vidare vore det värdefullt att inkludera rektorers syn på anmälningsprocessen i framtida forskning för att få en djupare förståelse för de strukturella faktorer som påverkar skolpersonals anmälningsbenägenhet. Slutligen kan en longitudinell studie vara av värde då en sådan studie skulle ge insikt i huruvida denna studies förbättringsåtgärder

faktiskt kan leda till en ökad anmälningsbenägenhet och identifiera vilka faktorer som är mest avgörande för att minska mörkertalet.

Referenser

Litteratur

Baier, M., Svensson, M. & Nafstad, I. (2018). *Om rättssociologi*. Studentlitteratur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Liber.

Hart, C. (2018). *Doing a literature review: releasing the research imagination*. 2 uppl. Sage Publications.

Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. 2 uppl. Studentlitteratur.

Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services*. (30th anniversary expanded edition.) Russel Sage Foundation.

Urinboyev, R. (2020). Den levande rätten. I Schoultz, I. & Nafstad, I. (red). *Om rättssociologisk tillämpning*. (s. 143-158). Studentlitteratur.

Zetterström, S. (2022). *Juridiken och dess arbetssätt: en introduktion*. 4 uppl. Iustus.

Vetenskapliga artiklar

Banakar, R. (2012). Who needs the classics? On the relevance of classical legal sociology for the study of current social and legal problems. *Westminster school of law research paper*. 13(4), s. 1-32.

Berlanda, S., Fraizzoli, M., de Cordova, F. & Pedrazza, M. (2019). Psychosocial risks and violence against teachers. Is it possible to promote well-being at work? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(22), s. 1-13.

Bounds, C. & Jenkins, L.N. (2016). Teacher-Directed Violence in Relation to Social Support and Work Stress. *Contemporary School Psychology*, 20(4), s. 336-344.

Erskine, M., Ferguson, C. & Ayre, K. (2023). "I Don't Want to Come Back Now': Teacher Directed Violence. *Issues in Educational Research*, 33(3), s. 920-936.

Huang, F.L., Eddy, C.L. & Camp, E. (2020). The role of the perceptions of school climate and teacher victimization by students. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(23-24), s. 5526-5551.

Kapa, R.R., Luke, J., Moulthrop, D. & Gimbert, B. (2018). Teacher Victimization in Authoritative School Environments. *Journal of School Health*, 88(4), s. 272-280.

Longobardi, C., Badenes-Ribera, L., & Fabris, M.A., Martinez, A. & McMahon, S. (2019). Prevalence of student violence against teachers: A meta-analysis. *Psychology of Violence*, 9(6), s. 595-610.

McCluskey, J., Moon, B. & Saw, G. (2024). Victimized Teachers' Perceptions of Procedural Justice and the Impact on Satisfaction with School Responses. *Journal of School Violence*, 23(4), s. 511-525.

McMahon, S.D., Cafaro, C.L., Bare, K., Zinter, K.E., Murillo, Y.G., Lynch, G., Anderman, E.M., Espelage, D.L., Reddy, L.A. & Subotnik, R. (2022). Rates and Types of Student Aggression against Teachers: A Comparative Analysis of U.S. Elementary, Middle, and High Schools. *Social Psychology of Education: An International Journal*, 25(4), s. 767-792.

McMahon, S.D., Peist, E., Davis, J.O., McConnell, E., Reaves, S., Reddy, L.A., Anderman, E.M. & Espelage, D.L. (2020). Addressing Violence against Teachers: A Social-Ecological Analysis of Teachers' Perspectives. *Psychology in the Schools*, 57(7), s. 1040-1056.

McMahon, S.D., Reaves, S., McConnell, E.A., Peist, E., Ruiz, L., Espelage, D., Reddy, L.A., Anderman, E.M., Lane, K., Reynolds, C.R., Jones, A. & Brown, V. (2017). The Ecology of Teachers' Experiences with Violence and Lack of Administrative Support. *American Journal of Community Psychology*, 60(3/4), s. 502-515.

Moon, B. & McCluskey, J. (2023). Aggression Toward Teachers and Negative Consequences: The Moderating Effects of Procedural Justice. *Victims & Offenders*, 18(6), s. 1030-1045.

Moon, B., Morash, M. & McCluskey, J. (2021). Student violence directed against teachers: Victimized teachers' reports to school officials and satisfaction with school responses. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(13-14), s. NP7264-NP7283.

Peist, E., McMahon, S.D., Davis-Wright, J.O. & Keys, C.B. (2024). Understanding Teacher-Directed Violence and Related Turnover through a School Climate Framework. *Psychology in the Schools*, 61(1), s. 220-236.

Peist, E., McMahon, S.D., Davis, J.O. & Keys, C.B. (2020). Teacher Turnover in the Context of Teacher-Directed Violence: An Empowerment Lens. *Journal of School Violence*, 19(4), s. 553-565.

Perry, A., Martinez, A., Reddy, L., McMahon, S., Anderman, E., Astor, R., Espelage, D. & Worrell, F. (2024). Addressing violence against educators: What do teachers say works?. *School Psychology*, 39(5), s. 488-498.

Reddy, L.A., Perry, A.H., Martinez, A., McMahon, S.D., Bare, K., Swenski, T., Dudek, C.M., Anderman, E.M., Astor, R.A., Espelage, D.L. & Worrell, F.C. (2024). Student Violence Against Paraprofessionals in Schools: A Social-Ecological Analysis of Safety and Well-Being. *Behavioral Sciences*, 14(12), s. 1181-1193.

Shields, N., Nadasen, K. & Hanneke, C. (2015). Teacher Responses to School Violence in Cape Town, South Africa. *Journal of Applied Social Science*, 9(1), s. 47-64.

Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2024). Novice and Veteran Teachers' Willingness to Seek Help for Dealing with Students' Violence against Them. *International Journal of Bullying Prevention*, 6(1), s. 69-80.

Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2023a). Teachers' Willingness to Seek Help for Violence: The Mediating Effect of School Climate. *School Mental Health*, 15(4), s. 1090-1101.

Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2023b). Teachers' Willingness to Seek Help for Violence Against Them: The Moderating Effect of Teachers' Seniority. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(19-20), s. 10703-10722.

van der Rijt, J., van den Bossche, P. & van de Wiel, M.W.J. (2013). "Asking for Help: A Relational Perspective on Help Seeking in the Workplace". *Vocations and Learning*, 6(2), s. 259-279.

Varela, J.J., Melipillán, R., González, C., Leteiler, P., Massis, M.C. & Wash, N. (2021). Community and school violence as significant risk factors for school climate and bonding of teachers in Chile: A national hierarchical multilevel analysis. *Journal of Community Psychology*, 49(1), s. 152-165.

Yang, C., Chan, M., Nickerson, A.B., Jenkins, L., Xie, J. & Fredrick, S.S. (2022). Teacher victimization and teachers' subjective well-being: Does school climate matter?. *Aggressive Behavior*, 48(4), s. 379-392.

Zinter, K.E., McMahon, S.D., Greeson, M.R. & Bare, K. (2024). A Comparison of General and Special Educators' Experiences with Teacher-Directed Aggression and Violence. *Psychology in the Schools*, 61(1), s. 380-397.

Elektroniska källor

Arbetsmiljöverket. (2025). *Anmäl arbetsskada, dödsfall och allvarliga tillbud till arbetsmiljöverket*.

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/arbetsgivarens-ansvar-for-arbetsmiljon/anmal-arbetsskada-dodsfall-och-allvarliga-tillbud-till-arbetsmiljoverket/>

[Hämtad 2025-04-15]

Arbetsmiljöverket. (2024). *Hot och våld mot lärare, andra yrkesgrupper och elever inom skolväsendet*. (Rapport 2024/010802).

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/rapporter/aterrapportering-hot-och-vald-i-skolan.pdf>

Brottsförebyggande rådet. (2024). *Om brottsstatistiken*. <https://bra.se/statistik/om-brottsstatistiken> [Hämtad 2025-05-31]

Fahlén, Å. (2018). Trakasserier i skolan är ett samhällsproblem. *Dagens samhälle*, 4 oktober.

<https://www.dagenssamhalle.se/styrning-och-beslut/juridik/trakasserier-i-skolan-ar-ett-samhallsproblem/> [Hämtad 2025-05-14]

Göransson, S., Knight, R., Guthenberg, J. & Sverke, M. (2011). *Hot och våld i skolan: en enkätstudie bland lärare och elever*. (Rapport 2011:15). Arbetsmiljöverket.

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/kunskapssammanstallningar/hot-och-vald-i-skolan-en-enkatstudie-bland-larare-och-elever-kunskapssammanstallningar-rap-2011-15.pdf>

Huss, J. (2025). Arbetsmiljöverket: "Anmäl alltid hot och våld". *Vi Lärare*, 30 januari.

<https://www.vilarare.se/nyheter/arbetsmiljo/anmal-alla-hot/> [Hämtad 2025-05-14]

Johnsson, S. (2025). Lärare fick karatespark i ryggen av elev - vågade inte anmäla. *SVT Nyheter*, 11 januari.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/larare-fick-karatespark-i-ryggen-av-elev-vagade-inte-anmala> [Hämtad 2025-05-14]

Long, F. (2025). Forskaren: Förändrad pedagogik bakom ökat våld i skolan. *SVT Nyheter*, 7 januari.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/forskaren-forandrad-pedagogik-bakom-okat-vald-i-skolan> [Hämtad 2025-05-14].

Läraryrket. (2021). *"Håll käften kärring": En rapport om lärares utsatthet för hot och våld i fritidshem, förskoleklass och grundskolan årskurs 1-6*. (Rapport).

Moberg, K. (2025). Eleven tog stryptag om Carolines hals: "Kände mig misslyckad". *SVT Nyheter*, 7 januari.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/eleven-tog-stryptag-om-carolines-hals-kande-mig-misslyckad> [Hämtad 2025-05-14]

Olseryd, J., Merenius, S. & Lehtinen, S. (2024). *Grovt våld i skolan: en beskrivning av omfattning, karaktär och utveckling fram till och med 2022*. (Rapport 2024:3). Brottsförebyggande rådet, Brå.

https://bra.se/download/18.403f39de192bd4311313808/1730129207627/2024_3-Grovt-vald-i-skolan.pdf

Salminen, A. (2023). "Håll käften kärring" - här är lärarnas vardag. *Vestmanlands Läns Tidning*, 9 maj.

<https://www.vlt.se/2023-05-09/hall-kaften-karring-har-ar-lararnas-vardag/>

[Hämtad 2025-05-31]

Skolverket. (2025). *Lärarprognos 2024*. (Rapport 2025:2).

<https://www.skolverket.se/download/18.dc84e68193ded1bd4915bd1/1737469552641/Bilaga%20till%20L%C3%A4rarprognos%202024.pdf>

Skolverket. (2024). *Attityder till skolan 2024: elevers och lärares trivsel, motivation och stress*. (Rapport 2024:15).

<https://www.skolverket.se/download/18.6098a46193b306f59152/1733922402826/pdf13184.pdf>

Skolverket. (2024). *Skollagen och förordningar*.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/skollagen-och-forordningar>

[Hämtad 2025-04-08]

Sveriges lärare. (2024). *Med orimliga förutsättningar: en beskrivning av arbetsmiljön i skolan och förskolan*. (Rapport).

<https://cdn.abicart.com/shop/ws21/49421/art45/209775445-be97df-SVLT1195-Med-orimliga-forutsattningar-SVLU012-240306.pdf>

Sveriges Lärare (2023). *När lärare tystas: En rapport om tystnadskultur inom det svenska skolväsendet*. <https://cdn.abicart.com/shop/ws21/49421/art25/198278025-2987c2-SVLT1003-Nar-larare-tystas-RAPPORT-230123.pdf>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. (Rapport)

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed-2017.html>

Offentliga tryck

Författningar

SFS 2010:800. *Skollag.*

SFS 1977:1160. *Arbetsmiljölöag.*

SFS 1962:700. *Brottsbalk.*

AFS 2023:1. *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd.*

AFS 1993:2. *Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling.*

Propositioner

Prop. 2021/22:160. *Skolans arbete med trygghet och studiero.*

Prop. 2009/10:165. *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet.*

Prop. 1988/89:113. *Om ändring i brottsbalken (tjänstefel);*

Statens offentliga utredningar

SOU 2024:1. *Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier.*

Bilagor

Bilaga 1 – Sökordsschema

Språk	Sökord	Resultat
Engelska	Victimization of teachers (Abstract) AND School responses (Abstract) AND Administrators (Abstract) (2014-2025)	7 träffar varav 5 relevanta för deskriptiv analys 3 relevanta för tematisk analys
Engelska	Teachers (Abstract) AND School climate (Abstract) AND School Violence (Abstract) AND Support (Abstract) (2014-2025)	49 träffar varav 3 relevanta för deskriptiv analys 2 relevanta för tematisk analys
Engelska	School violence (Abstract) AND Violence against teachers (Abstract) AND Help seeking (Abstract) (2014-2025)	6 träffar varav 4 relevanta för deskriptiv analys 3 relevanta för tematisk analys
Engelska	Violence directed against teachers (Abstract) AND Teachers (Abstract) AND Violence (Abstract) (2014-2025)	28 träffar varav 5 relevanta för deskriptiv analys 1 relevant för tematisk analys
Engelska	Teacher-directed violence (Abstract) OR Violence directed against teachers (Abstract) AND Support (Abstract) (2014-2025)	24 träffar varav 5 relevanta för deskriptiv analys 4 relevanta för tematisk analys
Engelska	Violence against teachers (Abstract) AND School violence (Abstract) AND Justice (Abstract) (2014-2025)	17 träffar varav 1 relevant för deskriptiv analys 1 relevant för tematisk analys

Bilaga 2 – Deskriptiv analys

Författare, publiceringsår, titel, språk & land	Syfte	Metod	Resultat	Tema
Berlanda, S., Fraizzoli, M., de Cordova, F. & Pedrazza, M. (2019). "Psychosocial risks and violence against teachers. Is it possible to promote well-being at work?" Italien Engelska	Undersöker Job Demands-Control-Support modellens påverkan på våld riktat mot lärare.	Enkätundersökning	Arbetsvillkor påverkar lärarnas upplevelse av våld. Höga arbetskrav är kopplade till fler trakasserier, medan socialt stöd på skolan är förknippat med lägre nivåer av trakasserier. Arbetsbelastningen bör vara jämt fördelad och hållas under kontroll, och våld bör inkluderas i skolans dagliga övervakning för att skapa en stödjande arbetsmiljö för alla lärare.	Arbetsbelastning
Bounds, C. & Jenkins, L.N. (2016). "Teacher-Directed Violence in Relation to Social Support and Work Stress". USA Engelska	Undersöker typen och frekvensen av lärarstyrt våld, var lärare söker socialt stöd, samt hur ofta de får stöd från olika källor.	Enkätundersökning	Verbalt våld var den vanligaste typen av våld som lärare utsätts för. Lärare sökte ofta stöd hos en kollega eller sin partner. Det fanns inga signifikanta skillnader i stressnivåerna mellan lärare som hade upplevt våld och de som inte hade det.	Hjälpökande
Ersikine, M., Ferguson, C. & Ayre, K. (2023). "I Don't Want to Come Back Now': Teacher directed violence" Australien Engelska	Undersöker erfarenheterna hos lärare som upplevt lärarstyrt våld (TDV).	Semistrukturerade intervjuer	Känslor av skuld, relationer samt reaktionerna efter incidenter med lärarstyrt våld spelar en central roll i beslut om anställning. Resultaten diskuteras i relation till lärarstöd, personalomsättning och frånfall.	Bristande stöd
Huang, F.L., Eddy, C.L & Camp, E. (2020). "The role of the perceptions of school climate and teacher victimization by students". USA Engelska	Undersöker hur formbara komponenter av skolklimat (dvs. disciplinstruktur och administrativt stöd) kan vara associerade med minskad lärarutsatthet.	Enkätundersökning	Lärare som kände sig stödda av administrationen och arbetade tillsammans med rektorer och kollegor för att upprätthålla reglerna hade lägre sannolikhet att utsättas för hot eller fysiska angrepp. Kvinnliga och mer erfarna lärare, samt grundskollärare, var mindre benägna att rapportera hot. Lärare som uppfattade starkt stöd från administrationen hade lägre sannolikhet att bli attackerade.	Hjälpökande
Kapa, R.R., Luke, J., Moulthrop, D. & Gimbert, B. (2018). "Teacher Victimization in Authoritative School Environments". USA Engelska	Bedömer effekten av en strukturerande och stödjande skolmiljö för lärare som blivit utsatta för våld.	Enkätundersökning	En tydlig och auktorativ skolmiljö minskade lärarnas utsatthet för våld, där konsekvent upprätthållande av skolregler var den mest effektiva åtgärden.	Auktorativa skolmiljöer

<p>Longobardi, C., Badenes-Ribera, L., Fabris, M.A., Martinez, A. & McMahon, S. (2019). "Prevalence of student violence against teachers: A meta-analysis".</p> <p>USA Engelska</p>	<p>Göra en metaanalys som undersöker förekomsten av elevvåld riktat mot lärare.</p>	<p>Metaanalys</p>	<p>Under en tvåårsperiod rapporterade 20-75% av lärarna att de utsatts för våld, med en sammanvägd förekomst på 53%. Mer påträngande våldsformer, som fysiska attacker, var mindre vanliga.</p>	<p>Förekomsten av våld mot lärare</p>
<p>McCluskey, J.D., Moon, B. & Saw, G. (2024). "Victimized Teachers' Perceptions of Procedural Justice and the Impact on Satisfaction with School Responses".</p> <p>USA Engelska</p>	<p>Undersöker om indikatorer på proceduriellt rättvis behandling har en betydande koppling till hur nöjda offren är med hanteringen av händelsen.</p>	<p>Enkätundersökning</p>	<p>Proceduriell rättvisa spelar en avgörande roll i skolans hantering av viktigmiseringshändelser och påverkar lärarnas tillfredsställelse med responsen. Lärare som utsatts av flera förövare eller upplevde händelsen som allvarlig var mindre nöjda. Tillfredsställelsen ökade signifikant om skolan vidtog åtgärder, särskilt om en ursäkt gavs, en utredning genomfördes, eleven fick kvarsittning eller blev avstängd/relegerad.</p>	<p>Disciplinära åtgärder</p>
<p>McMahon, S.D., Cafaro, C.L., Bare, K., Zinter, K.E., Murillo, Y.G., Lynch, G., Anderman, E.M., Espelage, D.L., Reddy, L.A. & Subotnik, R. (2022). "Rates and Types of Student Aggression against Teachers: A Comparative Analysis of U.S. Elementary, Middle, and High Schools".</p> <p>USA Engelska</p>	<p>Undersöker skillnader i typer av elevaggression mot lärare beroende på skolnivå</p>	<p>Enkätundersökning</p>	<p>Mellanstadielärare rapporterade oftare verbala trakasserier och egendomsbrott, medan låg- och mellanstadielärare var mer benägna att rapportera fysisk aggression jämfört med högstadie- och gymnasielärare.</p>	<p>Förekomsten av våld mot lärare på olika skolnivåer</p>
<p>McMahon, S.D., Peist, E., Davis, J.O., McConnell, E., Reaves, S., Reddy, L.A., Anderman, E.M. & Espelage, D.L. (2020). "Addressing Violence against Teachers: A Social-Ecological Analysis of Teachers' Perspectives".</p> <p>USA Engelska</p>	<p>Undersöka lärares rekommendationer för att förbättra skolans svar, minska lärarriktat våld och skapa positiv förändring i skolor.</p>	<p>Enkätundersökning</p>	<p>Lärare betonade vikten av att ta hot på allvar, kontakta polis vid behov och få bättre stöd från skolledningen. De efterlyste förändringar i skolpolicys, ökad säkerhet och mer resurser, såsom våldspreventionsträning. Samarbete med samhället, rättsväsendet och lokala tjänster lyftes fram som avgörande för att hantera skolvåld.</p>	<p>Bristande stöd</p>
<p>McMahon, S.D., Reaves, S., McConnell, E.A., Peist, E., Ruiz, L., Espelage, D., Reddy, L.A., Anderman,</p>	<p>Få djupare förståelse för lärares erfarenheter av våldsincidenter och hur skolledares</p>	<p>Enkätundersökning</p>	<p>Bristande stöd från skolledningen påverkar lärarnas välmående, försvarar</p>	<p>Bristande stöd</p>

E.M., Lane, K., Reynolds, C.R., Jones, A. & Brown, V. (2017). "The Ecology of Teachers' Experience with Violence and Lack of Administrative Support". USA Engelska	agerande påverkade dessa upplevelser.		konflikthantering och bidrar till brister i skolans våldshantering.	
Moon, B. & McCluskey, J. (2023). "Aggression Toward Teachers and Negative Consequences: The Moderating Effects of Procedural Justice". USA Engelska	Syftar till att förstå hur skolors hantering av våldsinidenter och bemötande av utsatta lärare i kontexten av procedurrättvisa hänger samman med lärarnas fysiska och emotionella välbefinnande.	Enkätundersökning	Utsatthet för stöld, vandalisering och fysiska övergrepp är starkt kopplat till emotionell och fysisk stress hos lärare. Skolans hantering av incidenter, särskilt procedurrättvisa, kan minska dessa negativa konsekvenser, med kvinnor och högstadielärare som rapporterar fler emotionella och fysiska effekter.	Disciplinära åtgärder
Moon, B., Morash, M. & McCluskey, J. (2021). "Student violence directed against teachers: Victimized teachers' reports to school officials and satisfaction with school responses". USA Engelska	Undersöker omfattningen av lärarvåld som rapporteras till skolledningen och hur skolor svarar på dessa händelser.	Enkätundersökning	Många rapporterar incidenter till skolledningen men anser att åtgärderna är otillräckliga. Brist på disciplinära konsekvenser skapar missnöje.	Disciplinära åtgärder
Peist, E., McMahon, S.D., Davis-Wright, J.O & Keys, C.B. (2024). "Understanding Teacher-Directed Violence and Related Turnover through a School Climate Framework". USA Engelska	Undersöker skolans egenskaper som bidrar till våld mot lärare och relaterad omsättning.	Enkätundersökning	Många lärare uttryckte oro över säkerhet och samhällsfaktorer, inklusive relationer mellan föräldrar och lärare samt samhällsvåld. De betonade även brist på stöd och dåligt ledarskap från administratörer. Dessutom fanns oro över skol- och statliga policys.	Bristande stöd
Peist, E., McMahon, S.D., Davis, J.O. & Keys, C.B. (2020). "Teacher Turnover in the Context of Teacher-Directed Violence: An Empowerment Lens". USA Engelska	Undersöker i vilken utsträckning (av)makt påverkar lärare som har upplevt våldsinidenter och deras intentioner att lämna sina tjänster.	Enkätundersökning	Lärare upplevde låga nivåer av makt, inklusive status, autonomi, beslutsfattande och inflytande. Denna känsla av maktlöshet var kopplad till deras beslut att lämna yrket.	Bristande stöd Disciplinära åtgärder
Perry, A., Martinez, A., Reddy, L., McMahon, S., Anderman, E., Astor, R., Espelage, D. & Worrell, F.	Undersöker hur vanliga skolbaserade insatser för att hantera våld mot lärare används och	Enkätundersökning	Lärare upplevde förebyggande insatser som mest effektiva för att minska våld, medan även exkluderande disciplin och	Insatser för att hantera våld i skolan

(2024). "Addressing violence against educators: What do teachers say works?" USA Engelska	upplevs i termer av effektivitet, inklusive disciplinära åtgärder, säkerhetsförstärkning och förebyggande åtgärder.		krisintervention, såsom fysisk fasthållning, hade en positiv effekt.	
Reddy, L.A., Perry, A.H., Martinez, A., McMahon, S.D., Bare, K., Swenski, T., Dudek, C.M., Anderman, E.M., Astor, R.A., & Espelage, D.L & Worrell, F.C. (2024). "Student Violence Against Paraprofessionals in Schools: A Social-Ecological Analysis of Satefy and Well-Being". USA Engelska	Undersöker elevassistenter erfarenheter av våld i skolan.	Enkätundersökning	Elevassistenter utsattes i 37% av fallen för egendomsbrott, 49,5% för fysiskt våld och 54% för verbalt eller hotfullt våld. Problem i elev-personalrelationer och elevbeteende ökade risken för våld, särskilt i grundskolan.	Elevassistenter
Shields, N., Nadasen, K. & Hanneke, C. (2015). "Teacher Responses to School Violence in Cape Town, South Africa". Sydafrika Engelska	Undersöker skolvåldets effekter på lärare	Fokusgrupp- och djupintervju	Åtta huvudteman identifierades i fokusgrupper och intervjuer, där frustration var det mest framträdande. Ett av de vanligaste temana handlade om lärarnas aggression och användning av kroppslig bestraffning som reaktion på elevvåld.	Sociala och psykologiska konsekvenser av våld mot lärare
Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2024). "Novice and Veteran Teachers' Willingness to Seek Help for Dealing with Students' Violence against Them". Israel Engelska	Undersöker elevers våld mot lärare och lärares villighet att söka hjälp, med skillnader mellan lärare med kortare erfarenhet och lärare med längre erfarenhet.	Enkätundersökning	Lärare som utsattes för en typ av våld upplevde ofta fler typer. Lärare med längre erfarenhet utsattes mindre för verbalt och socialt våld än lärare med kortare erfarenhet, och högre utsatthet minskade viljan att söka hjälp, särskilt bland lärare med längre erfarenhet.	Hjälpsökande
Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2023). "Teachers' Willingness to Seek Help for Violence: The Mediating Effect of School Climate". Israel Engelska	Undersöker lärares vilja att söka hjälp från kollegor för att hantera våldet.	Enkätundersökning	Högre utsatthet för våld minskar viljan att söka hjälp, särskilt från kollegor, men inte från skolledningen. Sambandet påverkades av skolklimatet och lärarnas känsla av tillhörighet, vilket understryker behovet av stöd för lärare som utsätts för våld.	Hjälpsökande
Tarablus, T. & Yablon, Y.B. (2023). "Teachers' Willingness to Seek Help for Violence Against Them: The Moderating Effect of Teachers' seniority". Israel	Undersöker lärares vilja att söka hjälp för våld. Undersöker effekten av lärares erfarenhet på deras vilja att söka hjälp från andra kollegor och skolledningen.	Enkätundersökning	Högre utsatthet för våld minskar viljan att söka hjälp, både från kollegor och skolledning. Lärare med längre erfarenhet var mindre benägna att söka hjälp från kollegor än nyare lärare.	Hjälpsökande

Engelska				
van der Rijt, J., Van den Bossche, P. & van de Wiel, M.W.J. (2013). "Asking for Help: A Relational Perspective on Help Seeking in the Workplace". Nederländerna Engelska	Undersöker huruvida de relationer som anställda har på arbetsplatsen påverkar deras benägenhet att söka hjälp.	Enkätundersökning	Uppfattningen om hjälpgivarens expertis, tillgänglighet och pålitlighet var positivt kopplad till både viljan att söka hjälp och hur ofta hjälp söktes. Anställda tenderade att söka hjälp från personer med högre status i organisationen och mindre från dem med lägre status.	Hjälpsökande
Varela, J.J., Melipillán, R., González, C., Leteiler, P., Massis, M.C. & Wash, N. (2021). "Community and school violence as significant risk factors for school climate and bonding of teachers in Chile: A national hierarchical multilevel analysis". Chile Engelska	Undersöker konsekvenserna av samhällsvåld, skolvåld och skolklimat på lärares anknytning till skolan.	Enkätundersökning	Resultaten betonar vikten av att förebygga skolvåld på samhälls- och skolnivå för att ge bättre stöd till lärare. Lärare som varit offer för skolvåld hade lägre anknytning till skolan, medan högre läraranknytning var kopplat till bättre skolgemenskap och relationer. Lärare i utsatta skolor och samhällen med högre våld hade lägre anknytning.	Lärares samhörighet med skolan
Yang, C., Chan, M., Nickerson, A.B., Jenkins, L., Xie, J. & Fredrick, S.S. (2022). "Teacher victimization and teachers' subjective well-being: Does school climate matter?". Kina Engelska	Undersöker om det finns ett samband mellan lärarviktimering, skolklimat och lärares subjektiva välbefinnande	Enkätundersökning	Lärare som oftare utsattes för våld från elever upplevde lägre undervisningseffektivitet, medan skolor med högre nivåer av våld mot lärare rapporterade högre undervisningseffektivitet. Ett positivt skolklimat var relaterat till lärarnas välbefinnande, men sambandet mellan våld och välbefinnande var starkare i skolor med ett positivt skolklimat.	Lärarviktimering
Zinter, K.E., McMahon, S.D., Greeson, M.R. & Bare, K. (2024). "A Comparison of General and Special Educators' Experiences with Teacher-Directed Aggression and Violence". USA Engelska	Jämför allmänlärares och speciallärares erfarenheter och aggression från olika aktörer, som elever, föräldrar, kollegor och skolledare.	Enkätundersökning.	Speciallärare är mer utsatta för våld och aggression från elever än allmänlärare och rapporterar det oftare. Däremot utsätts allmänlärare i högre grad för våld från föräldrar.	Hjälpsökande

Bilaga 3 – Intervjuguide

Introduktion

Välkomna intervjupersonen, presentera dig återigen och nämn syftet med studien.

Definiera vad vi menar med våld

Med våld avses både fysiskt våld och verbalt våld (kränkningar, hot, fula ord etcetera)

Definiera vad vi menar med anmälan

Med anmälan avses den anmälan som görs internt på er skola i era system till Arbetsmiljöverket, och inte polisanmälan.

Erfarenhet

Vi är intresserade av att höra dina erfarenheter både från den skolan du arbetar på nu, men även erfarenheter från eventuella tidigare skolor som du arbetat på.

Anonymitet

Du kommer vara anonym, materialet kommer att transkriberas och sedan raderas. Materialet kommer endast användas för forskningens ändamål.

Inspelning

Fråga om det är okej att spela in intervjun och om intervjupersonen har några frågor till oss innan vi börjar.

Intervjufrågor

Introduktion

1. Vad är din arbetstitel?
 - Hur länge har du arbetat som lärare/elevassistent?
 - Hur länge har du arbetat på denna skola?
 - Vilken/vilka årskurs undervisar du i?

Förekomsten av våld i skolan

2. Hur upplever du tryggheten på skolan?

- Har du någon gång upplevt rädsla för att utsättas för våld från elever?
- 3. Vad anser du är våld från elever?
- 4. Hur ofta upplever du att elever utsätter skolpersonal för våld?
 - I vilka sammanhang har du märkt att det inträffar?
- 5. Har du någon gång utsatts för verbalt våld på din arbetsplats i skolan? Det vill säga kränkningar, hot, fula ord osv.
 - Kan du beskriva den situationen
- 6. Har du någon gång utsatts för fysiskt våld på din arbetsplats i skolan? Det vill säga knuffar, slag, sparkar eller att en elev har kastat något föremål mot dig?
 - Kan du beskriva den situationen

Faktorer som påverkar anmälningsbenägenhet

- 7. Hur går man till väga om man bestämmer sig för att anmäla en våldshändelse från en elev?
 - Hur ser stegen ut i processen?
- 8. Vilken typ av våld hade du anmält?
- 9. Varför tror du att skolpersonal ibland väljer att inte anmäla våld från en elev?
 - Har du någon erfarenhet av det?
 - Har du någon erfarenhet av något som har varit ett hinder för att anmäla våld?
- 10. Upplever du att det finns några hinder för att anmäla våld?
 - Isåfall vilka hinder?
- 11. Tror du att en nära relation till en elev kan göra det svårare att fatta ett beslut att anmäla eleven?
- 12. Hur uppfattar du stödet från skolledning och kollegor vid anmälan av våld?
- 13. Anser du att det finns en positiv eller negativ inställning, på skolan, till att anmäla våld från elever?
 - Hur tror du att det kan påverka anmälningsbenägenheten?
- 14. Hur tycker du att tidigare anmälningar på skolan har hanterats?
 - Tror du att det kan påverka andras benägenhet att anmäla?

Förbättringsåtgärder

- 15. Finns det något du tycker skulle kunna förbättras för att öka benägenheten att anmäla våld från elever?

16. Hur tycker du att era interna anmälningssystem fungerar?

- Finns det någon förbättring som kan göras där?

Avslutande frågor

- Vi har inga fler frågor, finns det något du vill tillägga som vi inte pratat om eller inte pratat om tillräckligt enligt dig?
- Har du några frågor till oss?
- Får vi kontakta dig igen om det skulle vara något som är oklart?
- Får vi använda din yrkesbenämning (lärare/resurspedagog/elevassistent) i resultatet? Eller vill du att vi endast benämner dig som exempelvis intervjuperson 1?

Avslut

Tacka för deltagandet och upprepa att om det skulle dyka upp några frågor eller funderingar kan intervjupersonen höra av sig till oss.

Bilaga 4 – Informationsbrev

Möjlig kvalitativ intervjustudie med skolpersonal i årskurs 4 - 6 angående elevers våld mot skolpersonal.

Information om kandidatuppsatsen

Vi är tre studenter från Lunds universitet som studerar vårt sista år på Kriminologiprogrammet. Under programmet studerar vi olika tvärvetenskapliga teorier och metoder som ger oss kunskaper kring hur människor och samhället påverkas av brottslighet. Vidare studerar vi åtgärder som vidtas för att förebygga och bekämpa brottslighet. Inom ramen för vår pågående kandidatkurs har vi tilldelats uppgiften att genomföra en kandidatuppsats. Kandidatuppsatsen har sin grund i det rättssociologiska forskningsfältet med förankring i både rättsvetenskapliga och samhällsvetenskapliga metoder. Vi har ett särskilt intresse av att utforska skolpersonalens upplevelser kring deras benägenhet att anmäla våld från elever, och vilka förbättringsåtgärder som skulle kunna vidtas för att öka benägenheten att anmäla våld från elever.

Syfte med kandidatuppsatsen

Syftet med kandidatuppsatsen är att utföra en rättssociologisk uppsats om skolpersonalens uppfattningar och deras benägenhet att anmäla våld från elever för att bidra med kunskap om våld mot skolpersonal. Med våld avses både fysiskt våld och verbalt våld (kränkningar, hot, fula ord etcetera). Fokus kommer delvis att ligga på skolpersonalens benägenhet att anmäla våld från elever och vilka eventuella förbättringsåtgärder som kan öka benägenheten att anmäla. Vi vill även betona att syftet med kandidatuppsatsen inte är att ifrågasätta er verksamhet. I stället är vår ambition att bidra med kunskap för utveckling. Studien kommer inte heller begränsas till att enbart studera er skola, även andra skolor inom Skåne län kommer att inkluderas.

Kandidatuppsatsens tillvägagångssätt

En central del av kandidatuppsatsens datainsamling kommer att genomföras genom intervjuer. Vi planerar att genomföra intervjuer med skolpersonal som arbetar på er skola. Varje intervju beräknas ta cirka 30 minuter och kommer att ljudinspelas om respondenten ger sitt samtycke till detta. Intervjuerna kan äga rum på en lämplig plats enligt respondentens önskemål eller alternativt via videolänk. Efter intervjuerna kommer materialet att transkriberas och ljudinspelningen kommer därefter att raderas. Vidare kommer intervjumaterialet enbart användas till forskningsändamål och inte för icke vetenskapliga syften.

Intervjupersoner

De personer vi önskar att intervjua är lärare, resurspedagoger och elevassistenter som arbetar inom grundskolans årskurs 4-6.

Anonymitet

Respondenterna för intervjustudien kommer att vara anonyma i kandidatuppsatsen för att bevara deras konfidentialitet. Respondenterna kommer att benämnas exempelvis intervjuperson 1. Vidare kan det finnas önskemål att benämna intervjupersonens yrkesroll exempelvis lärare eller elevassistent.

Mål med kandidatuppsatsen

Som nämnts ovan är vårt mål med denna kandidatuppsats att belysa anmälningsprocessen vid situationer där elever utsätter skolpersonal för våld, samt analysera potentiella förbättringsområden. Vår förhoppning är att resultatet kan användas för att bidra med kunskap till området.

Tidsram för kandidatuppsatsen

Detta projekt kommer att äga rum från och med vecka 15, med förhoppning att intervjuerna ska slutföras senast den 2 maj. Kandidatuppsatsen kommer att lämnas in vid ett första tillfälle den 20 maj. Den slutgiltiga uppsatsen kommer att vara färdigställd den 4 juni 2025.

Kommunikation under kandidatuppsatsen

För att arbetet ska fungera föreslår vi att vi har kontakt med en utsedd kontaktperson under arbetets gång. Efter kandidatuppsatsens avslut kommer den slutgiltiga uppsatsen och dess resultat att delas med denna kontaktperson om detta önskas.

Ansvarig för kandidatuppsatsen

Vår handledare, Patrik Olsson, har lång erfarenhet av forskning inom det rättssociologiska fältet med fokus på barn och ungdomars rättigheter, och kommer att handleda vårt arbete för att säkerställa dess kvalitet. Patrik finns även tillgänglig via email patrik.olsson@soclaw.lu.se för eventuella ytterligare frågor.

Avslutningsvis vill vi uttrycka vår uppskattning för den tid ni har ägnat åt oss. Vi hoppas innerligt att ni kommer att uppleva detta möjliga samarbete som värdefullt och givande för er.

Med vänliga hälsningar
Alice Svensson, Vera Sköld & Tova Ehlin

Kontaktuppgifter:
Alice Svensson: al5326sv-s@student.lu.se

LUNDS
UNIVERSITET

Bilaga 5 – Samtyckesblankett

Samtycke till deltagande i intervjustudie om skolpersonals benägenhet att anmäla våld från elever.

LUNDS
UNIVERSITET

Medgivande

Jag bekräftar härmed att jag har tagit del av skriftlig och muntlig information om studien och accepterar att delta. Jag har fått möjlighet att ställa frågor om studien.

Jag har fått information om att de uppgifter som samlas in om mig kommer att behandlas konfidentiellt, på ett sådant sätt att min identitet inte kommer att avslöjas för obehöriga.

Jag är medveten om att min medverkan är helt frivillig och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande i studien.

Ort och datum _____

Förnamn och efternamn _____

Telefonnummer _____

Namnsteckning _____